

Rechtskundig Weekblad

Vereniging zonder winstgevend doel

Verschijnt elke Zondag

Abonnementsprijs : 400 fr. per jaar

Postcheckrekening N° 3185.22

Beheer en Redactie : Mr. René VICTOR, Justitiestraat, 21, Antwerpen

HET BEROEP BIJ DE RAAD VAN STATE WEGENS OVERTREDING VAN SUBSTANTIELE VORMEN

In het verslag over de werkzaamheid van de afdeling administratie van de Raad van State gedurende het tijdperk van 15 September 1950 tot 14 September 1951, dit is dus gedurende het gerechtelijk jaar 1950-1951, lezen we het volgende :

« Voor het gezamenlijk aantal aanvragen bij de Raad van State aanhangig gemaakt op grond van artikel 9 van de wet, is de verhouding van de ingewilligde verzoeken juist een derde » (Doc. Kamer 1951-52, n° 303, p. 32).

In andere woorden uitgedrukt betekent dit, dat wanneer drie verzoekschriften tot nietigverklaring van akten, van reglementen, of van beslissingen in betwiste zaken bij de Raad van State werden ingediend, er één gunstig onthaald en twee verworpen werden.

Als men de nietigverklaringen rangschikt naar gelang ze betrekking hadden op akten of reglementen enerzijds, dan wel op beslissingen in betwiste zaken anderzijds, dan stelt men vast dat het hoogste percentage vernietigingen laatstgenoemde categorie betreft.

Inderdaad, ongeveer de helft van de ingediende verzoekschriften tegen beslissingen van rechtscolleges — hier bedoelen we hoofdzakelijk de commissies inzake vergoedingspensioenen, burgerlijke oorlogsslachtoffers, politieke gevangenen en oorlogsschade — werd ingewilligd.

Het aantal vernietigingen van akten of reglementen bedroeg daarentegen slechts 30 t.h. van de op dat stuk ingediende verzoekschriften.

Op welke gronden werden deze nietigverklaringen uitgesproken? Volgens artikel 9 van de wet houdende instelling van de Raad van State, zijn er, zoals men weet, drie gronden : de machtsoverschrijding, de overtreding van substantiële of op straf van nietigheid voorgeschreven vormen, en de machtsafwending.

De machtsoverschrijding krijgt ontegensprekelijk het leeuwenaandeel. Ongeveer de drie vierden van al de nietigverklaringen werden wegens machtsoverschrijding uitgesproken.

Men mag nu echter niet uit het oog verliezen dat de machtsoverschrijding een zeer ruim gebied bestrijkt omdat ze de illegaliteit onder haar verschillende aspecten ondervangt. Ze omvat o.m. de onbevoegdheid, de schending van de rechtsregel waaronder men dient te verstaan de Grondwet, de wetten, besluiten, regle-

menten, bij voorkomend geval de omzendbrieven en onderrichtingen, verder de schending van het gezag van het gewijsde en de schending van verkregen rechten.

Wie het in het Journal des Tribunaux verschenen artikel van Mr Cyr. Cambier : « Le Conseil d'Etat et la règle de droit » gelezen hebben, kunnen zich rekenschap geven van de talrijke mogelijkheden die het middel der machtsoverschrijding biedt (J. T. 1952, p. 113 tot 118, en p. 130 tot 133).

De overtreding van substantiële of op straf van nietigheid voorgeschreven vormen gaf tot ongeveer een vierde van het aantal nietigverklaringen aanleiding.

Wat het middel der machtsafwending betreft, kan men met genoegen vaststellen dat het op ruim 1300 arresten slechts één vernietiging heeft opgeleverd.

In deze bijdrage zullen we enkel het tweede middel tot nietigverklaring bespreken : de overtreding van substantiële of op straf van nietigheid voorgeschreven vormen.

* * *

In de verhoudingen tussen de individuen zijn de vormvereisten tot een minimum herleid. Daaarom zegt men dat het privaatrecht geen formalistisch recht is.

Daarentegen gaan de verhoudingen tussen de rechts-onderhorigen en de gemeenschap met veelvuldige formaliteiten gepaard.

Wanneer organen van de Staat bij de uitoefening hunner bevoegdheid met particulieren in aanraking komen, worden bijna steeds de betrekkingen aan vormvereisten onderworpen. De vormvereisten aan de rechterlijke macht opgelegd zijn in de Grondwet, in enkele bijzondere wetten en in de wetboeken van rechtspleging neergelegd. Deze waaraan het bestuur onderworpen is, zijn niet geordend maar verspreid in talrijke wetten en besluiten.

Die formaliteiten zijn er niet om het leven van de rechtsonderhorigen in de maatschappij ingewikkeld te maken, maar om hen te behoeden voor de ondoordachte of overhaastige beslissingen van de organen van de Staat. « Ce sont des garanties accordées aux administrés, schrijft Alibert; elles sont pour eux la contrepartie des pouvoirs exorbitants de l'administra-

tion, ainsi qu'une assurance contre le risque des décisions hâtives, mal étudiées et vexatoires» (Le contrôle juridictionnel de l'administration, p. 222).

In ieder rechtsstaat zal dus het leven in de maatschappij door vormvereisten beheerst worden. Een goed geordende rechtsstaat veronderstelt evenwel dat de rechtsonderhorigen over rechtsmiddelen beschikken om de naleving door de Staat van die vormen af te dwingen.

Zo is de voorziening in verbreking een rechtsmiddel dat er namelijk toe strekt de arresten en vonnissen in laatste aanleg gewezen aan het Hof van Verbreking te onderwerpen wegens overtreding van substantiële of op straf van nietigheid voorgeschreven vormen (wet 25 Maart 1876, artikel 20).

Van substantiële aard zijn namelijk de vormen die het wezen zelf der rechterlijke beslissingen betreffen zoals de motiveringsverplichting, de samenstelling der genechten, de openbaarheid der terechtzittingen en uitspraken, de voorwaarden die de rechter bij het berechten der zaak in aanmerking moet nemen, en de vermelding van de naleving der rechtsvormen (R. P. D. B., V° Pourvoi en cass. en mat. civ. n° 502; Pourvoi en cass. en mat. répressive, n° 263).

Dank zij een rechtspraak die zich over meer dan een eeuw uitstrekt, kent men nagenoeg al de vormen die het Hof van Verbreking als substantieel aanmerkt.

Zoals het Hof van Verbreking voor de naleving der rechtspleging door hoven en rechtbanken waakt, zo heeft de Raad van State tot taak er voor te waken dat het bestuur de voorgeschreven vormen nakomt.

Het beroep tot nietigverklaring is een rechtsmiddel dat er namelijk toe strekt de akten en reglementen van de onderscheidene administratieve overheden en de administratieve beslissingen in betwiste zaken aan de Raad van State te onderwerpen wegens overtreding van substantiële of op straf van nietigheid voorgeschreven vormen (wet van 23 December 1946, artikel 9).

Na drie en half jaar rechtspraak loont het de moeite na te gaan, welke vormen de Raad van State als onontbeerlijk voor de geldigheid der administratieve handelingen beschouwt. De niet-naleving van een rechtsvorm maakt de administratieve handeling doorgaans, doch niet altijd, vatbaar voor nietigverklaring.

Aan de hand van de rechtspraak zullen we trachten de criteria aan te geven die van aard kunnen zijn om de substantiële vormen te onderkennen van die welke geen substantieel karakter vertonen.

Duidelijkheidshalve zullen we deze inventaris indelen als volgt:

- 1° vormen betreffende reglementaire besluiten;
- 2° vormen betreffende individuele akten en beslissingen;
- 3° vormen door rechtscolleges in acht te nemen.

1. Besluiten met reglementair karakter.

Het is een feit dat de vormen die de uitvoerende macht bij de uitoefening harer reglementeringsmacht in aanmerking heeft te nemen, steeds talrijker worden.

Grondwettelijk is de medeondertekening van een Minister het enig formeel vereiste voor de geldigheid van een koninklijk besluit.

Dit vereiste heeft de wetgever niet altijd als voldoende beschouwd. Verscheidene wetsbepalingen strekken er toe de reglementeringsmacht van de Koning met bijkomende pleegvormen te laten gepaard gaan. Dit verschijnsel in ons publiek recht is aan redenen van uiteenlopende aard toe te schrijven.

Om financiële redenen bepaalt de wet van 20 Juli 1921 dat alle besluiten tot oprichting van ambten en

tot vaststelling van wedden of uitkeringen voor het Rijkspersoneel door de betrokken Minister en bovendien door de Minister van Financiën moeten ondertekend worden.

Omdat de verruiming van 's Konings verordenende bevoegdheid grotere waarborgen vergt dan de medeondertekening van één Minister, bepalen de wetten op de bijzondere en op de buitengewone machten dat over de besluiten op grond van die wetten genomen voorafgaandelijk in de Ministerraad dient beraadslaagd te worden.

Om een eind te maken aan de gebrekkige reglementering, heeft de wet van 23 December 1946 de raadpleging van de afdeling wetgeving van de Raad van State verplicht gemaakt voor alle organieke en reglementaire uitvoeringsbesluiten, het geval van dringendheid alleen uitgezonderd.

Niet enkel de wetgever, maar de Koning zelf heeft zijn reglementeringsmacht aan bijkomende vormen onderworpen. De reglementen waarbij de Koning aan zich zelf vormen oplegt zijn, zoals men weet, bindend. Bij toepassing van de regel « Patere legem quam fecisti », mag de Koning, zolang het reglement niet opgeheven is, er niet van afwijken (C. E. 26.8.1949 François; 23.12.1949, Flamme).

In de jongste jaren heeft de Koning meermalen de uitoefening zijner reglementeringsmacht aan vormen onderworpen.

Zo bepaalt artikel 116 van het koninklijk besluit van 2 October 1937 houdende het statuut van het Rijkspersoneel, dat iedere wijziging van dit statuut het voorwerp van een in de Ministerraad beraadslaagd gemotiveerd besluit moet zijn.

De besluiten aangewezen bij het besluit van de Regent van 15 December 1948 houdende regeling van de ambtsbevoegdheden van het begrotingscomité, zoals het bij besluit van 20 Maart 1950 gewijzigd werd, moeten, naar gelang het geval, aan het advies van het begrotingscomité, van de Eerste Minister, of van de Minister van Financiën, voorgelegd worden.

Volgens artikel 35 van het besluit van de Regent van 11 Juli 1949 houdende syndicaal statuut van het Rijkspersoneel, moeten voortaan alle vraagstukken die verband houden met het administratief en geldelijk statuut van het personeel, de rangschikking van de ambten en de qualificering der betrekkingen aan de syndicale raden van advies onderworpen worden.

Zoals deze onvolledige opsomming van wetten en besluiten het heeft aangetoond, is 's Konings reglementeringsmacht vaak aan meer vormen dan aan de eenvoudige medeondertekening van een Minister onderworpen. Het hoeft dan ook geen verwondering te wekken in het Staatsblad geregeld besluiten aan te treffen waarvan de inleiding bij voorbeeld naar één, zoniet verscheidene adviezen verwijst.

Wanneer een vorm niet nageleefd wordt die hetzij door de wetgever aan de Koning, hetzij door de Koning aan zich zelf is opgelegd, rijst de vraag of het besluit voor nietigverklaring vatbaar is.

Om deze vraag te beantwoorden kan men de vormen in twee grote groepen indelen, naar gelang zij al dan niet op straf van nietigheid voorgeschreven zijn. Als een vorm volgens de uitdrukkelijke bepaling van de wet of het reglement op straf van nietigheid voorgeschreven is, dan is er omtrent de wil van de auteurs van die bepaling geen twijfel mogelijk. Het verzuim van zulke vorm moet in beginsel de nietigverklaring van het besluit dat hem niet nageleefd heeft, tot gevolg hebben.

Het is echter zeldzaam dat de wetgever of de Koning zelf de sanctie aangeven. In de meerderheid der geval-

len wordt dienaangaande niets vermeld, en behoort het de Raad van State het al dan niet substantieel karakter van een formaliteit te bepalen.

Het komt nochtans voor dat, ofschoon de sanctie niet uitdrukkelijk bepaald is, de voorbereidende werken of het verslag aan de Koning laten uitschijnen dat de formaliteit van substantiële aard is.

Wanneer de raadpleging van de afdeling wetgeving van de Raad van State betreffende ontwerpen van organieke en reglementaire uitvoeringsbesluiten een substantiële formaliteit is, dan is zulks omdat in de voorbereidende werken van de wet van 23 December 1946 de wetgever dit als zijn wil te kennen heeft gegeven (C. Huberlant, Rec. Jurispr. Dr. Adm., 1951, p. 246).

Verschillende arresten hebben reeds het substantieel karakter van die formaliteit onderstreept (C. E. 20.5.1949, Groupement de la boulangerie; C. E. 20.5.1949, Legrand; R. v. St. 8.5.1951, Holemans). Er valt op te merken dat niet enkel koninklijke besluiten, maar ook ministeriële besluiten van organieke of reglementaire aard aan die formaliteit onderworpen zijn (R. v. St. 25.4.1950, N.V. Belgian Bunkering; 21.1.1952, Valkeners).

Bij ontstentenis van een uitdrukkelijke tekst of van een wilsuiting omtrent de aard ener formaliteit, oordeelt de Raad van State of deze al dan niet substantieel is.

Uit verschillende arresten die gewagen van vormvereisten waaraan reglementaire besluiten onderworpen zijn, kan men een criterium afleiden dat als eerste maatstaf kan beschouwd worden om de aard ener formaliteit te bepalen. Dit criterium is gegrond op het onderscheid tussen de vormen die in het belang van het bestuur opgelegd zijn en die welke in het belang van de rechtsonderhorigen voorgeschreven zijn.

In de rechtspraak van de Franse Conseil d'Etat heeft dit onderscheid reeds lang buggerrecht verkregen. Echter niet zonder kritiek van de rechtsleer, die daarin een van de redenen ontwaart welke de « recours pour excès de pouvoir » zijn objectief karakter ontleent en er een subjectief beroep van maakt.

Laferrière schreef op het einde van de negentiende eeuw het volgende : « les formes imposées à un acte administratif ne le sont pas dans l'intérêt distinct de telle ou telle partie, mais dans l'intérêt de l'acte administratif lui-même, de sa correction, de sa maturité, en un mot dans un but de bonne administration » (Tr. de la Juridic. administrative, t. II, p. 522). In het werk van Alibert lezen we nagenoeg hetzelfde : « Dans la théorie pure, le recours pour excès de pouvoir est un procès fait à un acte envisagé en lui-même et dans ses rapports avec la légalité; il est exclusif de toute appréciation des droits de chaque intéressé dans l'opération juridique contestée » (o.c., p. 228).

De zuivere theorie blijkt echter zo min in België als in Frankrijk een hinderpaal voor de rechtspraak te zijn om zo mogelijk realistische oplossingen na te streven.

Laten we nu nagaan welke vormen onze Raad van State als substantieel aanmerkt omdat zij in het belang van de rechtsonderhorigen opgelegd zijn.

Werden als substantiële vormen bestempeld, zodat voor vernietiging vatbaar is het besluit dat ze niet naleeft :

1° het advies der betrokken beroepsorganisaties voorafgaand aan de besluiten waarbij de Koning, ter uitvoering van de besluitwet van 9 Juni 1945 tot vaststelling van het statuut der paritaire comités, de bevoegdheid van de nationale paritaire comités vast-

stelt (R. v. St., 17.4.1951, Verenigde parketnijverheid, Tijds. v. Bestuursw., 1951, 217);

2° het advies der betrokken syndicale raden van advies voorafgaand aan de koninklijke besluiten tot vaststelling van het geldelijk statuut van het personeel ressorterende onder een ministerieel departement (R. v. St. 30.4.1951, Leeman, Tijds. v. Bestuursw., 1951, 290). In dit arrest treedt het onderscheid duidelijk naar voren. « Overwegende, zo luidt het arrest, dat het besluit van de Regent van 11 Juli 1949 (houdende syndicaal statuut van het Rijkspersoneel) de grondslagen vaststelt van de vaste samenwerking tussen de Rijksbesturen en het daarvan afhankelijk personeel; dat het bij artikel 35 bedoeld advies in het belang van de agenten werd opgelegd » (zie in dezelfde zin twee arresten van 6 Februari 1952, Stevens en Ledoux).

Zijn daarentegen niet van substantiële aard, omdat zij niet in het belang der rechtsonderhorigen, maar in dat van het bestuur opgelegd zijn :

1° het advies van het Vast comité van advies in zake wedden opgericht bij het thans opgeheven besluit van de Regent van 8 Juli 1946 (R. v. St. 8.5.1951, Holemans, Tijds. v. Bestuursw., 1951, 296; R. W. 1950-51, 1695). Deze pleegvorm, zo leest men in het arrest, is uitsluitend ingegeven door de bezorgheid, de reglementen in alle Rijksbesturen gelijkvormig toe te passen. Hieruit besluit de Raad van State dat die formaliteit slechts het inwendig bestuur betreft en de niet-naleving ervan niet kan ingeroepen worden;

2° het advies van het begrotingscomité (R. v. St. 8.5.1951, Holemans). Ook hier stelt de Raad van State vast dat deze formaliteit slechts het inwendig bestuur betreft.

3° de medeondertekening van de Minister van Financiën, bedoeld bij artikel 7 van het besluit van de Regent van 15 December 1948 houdende regeling van de ambtsbevoegdheden van het begrotingscomité (R. v. St. 10.7.1951, Vindevogel, Tijds. v. Bestuursw., 1951, 471). Het arrest vermeldt dat bedoelde medeondertekening een « formaliteit is die het inwendig bestuur betreft; dat de niet-naleving er van niet kan ingeroepen worden als middel tot vernietiging ».

De aangehaalde rechtspraak laat geen twijfel over : een formaliteit is al dan niet substantieel naar gelang ze in het belang van de rechtsonderhorigen dan wel in dat van het bestuur opgelegd is.

De niet-naleving ener formaliteit uitsluitend in het belang van het bestuur voorgeschreven, kan niet ingeroepen worden als middel tot nietigverklaring voor de Raad van State. Zij betreft enkel het inwendig bestuur, en kan derhalve slechts de politieke verantwoordelijkheid van de betrokken Minister in het gedrang brengen.

II. Administratieve akten en beslissingen.

Hoger zegden we dat besluiten met reglementair karakter grondwettelijk aan geen andere pleegvorm dan aan de medeondertekening van een Minister onderworpen zijn. Wanneer langzamerhand de uitoefening van de reglementeringsmacht aan pleegvormen werd onderworpen, dan is zulks hoofdzakelijk toe te schrijven aan redenen van sociale en politieke aard, alsook aan de noodzakelijkheid de activiteit van de uitvoerende macht te ordenen.

Akten en beslissingen waarbij individuele rechtstoestanden geregeld worden zijn daarentegen steeds aan formaliteiten onderworpen geweest. Deze formaliteiten werden in de loop der jaren vermenigvuldigd

naar mate de bescherming van het individu tegenover het bestuur veld wond.

Het koninklijk besluit van 2 October 1937 houdende het statuut van het Rijkspersoneel is een merkwaardig voorbeeld betreffende het aanzienlijk getal formaliteiten aan het bestuur opgelegd. De werving, het signalement en de bevordering, de tuchtregeling, om slechts enkele titels van dit statuut te vermelden, wemelen van formaliteiten. Geen benoeming of bevordering mag plaats hebben, geen tuchtstraf mag worden uitgesproken dan mits naleving van de terzake aangegeven pleegvormen.

Zal een nalatigheid in ieder geval de nietigheid van de akte voor gevolg hebben?

Streng juridisch beschouw zijn er in het publiek recht, in tegenstelling met het privaatrecht, niets dan absolute nietigheden. De formule door de wetgever in artikel 9 van de wet van 23 December 1946 gebruikt, laat evenwel de Raad van State toe dit strakke beginsel te temperen. Artikel 9 maakt, zoals men weet, een onderscheid tussen substantiële en op straf van nietigheid voorgeschreven vormen. Er zijn bijna geen formaliteiten die op straf van nietigheid voorgeschreven zijn. In de meeste gevallen zal de Raad van State dus zelf te beslissen hebben wanneer een formaliteit substantieel is.

In de rechtspraak van de Raad van State treden reeds enkele onderscheidingen op het voorplan, die richtinggevend zijn om de substantiële vormen te onderkennen van die welke niet substantieel zijn.

In de eerste plaats dient er nagegaan, zoals bij de reglementaire besluiten, in wiens belang de formaliteit opgelegd is.

Is ze uitsluitend in het belang van het bestuur zelf opgelegd, dan heeft de niet-naleving ervan geen nietigverklaring van de akte tot gevolg. Het is evenwel uitzonderlijk dat een formaliteit die voorafgaat aan een akte of beslissing waarbij een individuele rechtstoestand geregeld wordt, uitsluitend in het belang van het bestuur zelf opgelegd is.

Op meer dan duizend uitspraken is er slechts één arrest waarin de Raad van State vermeldt dat een formaliteit in het belang van het bestuur is voorzien. Dit arrest zullen we hierna bondig samenvatten.

De Minister van Landsverdediging is bevoegd om in de gevallen aangegeven bij artikel 11 van de wet van 27 Juli 1934 betreffende het statuut der onderofficieren, een onderofficier van ambtswege uit het korps der beroepsonderofficieren te schrappen. Alvorens dergelijke beslissing te nemen moet de Minister het advies inwinnen van een onderzoeksraad. Het besluit van de Regent van 17 December 1946 bepaalt dat door de betrokkene en door de Adjutant-Generaal tegen dit advies in beroep kan gegaan worden bij een Hogere commissie van beroep. De betrokkene beschikt over een termijn van vijftien dagen om beroep in te stellen. De Adjutant-Generaal beschikt eveneens over een termijn van vijftien dagen, die echter slechts ingaat na het verstrijken van de termijn die aan de betrokkene toegekend is.

In de zaak aan de Raad van State onderworpen had de Adjutant-Generaal voorbarig beroep ingesteld. De verzoeker betoogde dat vermits de Adjutant-Generaal buiten de wettelijke termijn beroep had ingesteld, de zaak op onregelmatige wijze bij de Hogere Commissie van beroep aanhangig gemaakt werd.

Het arrest verwerpt dit middel om de volgende reden: « dat hierdoor de belangen van verzoeker echter niet werden geschaad; dat de bepaling, die het beroep van de Adjutant-Generaal openstelt na het verstrijken van de termijn binnen dewelke de betrok-

kene zelf beroep kan aantekenen, ten voordele van de Adjutant-Generaal is voorzien; dat niet blijkt dat een op straf van nietigheid voorgeschreven pleegvorm werd overtreden » (R. v. St., 17 October 1950, Calliauw, R. W. 1950-1951, 1217).

Uit deze bondige considerans kan men afleiden dat de Raad van State de regel volgens dewelke de niet-naleving van een formaliteit die in het belang van het bestuur opgelegd is, aan een dubbele beperking onderwerpt. Ten eerste mag die formaliteit niet op straf van nietigheid voorgeschreven zijn. Vervolgens mag de niet-naleving er van de belangen van de verzoeker niet geschaad hebben.

In een andere zaak stelde de Adjutant-Generaal niet voorbarig, maar wel laattijdig beroep in. De beroepstermijn van vijftien dagen aan de Adjutant-Generaal verleend, is in het belang van de militair opgelegd. De Raad van State vernietigde de beslissing van de Minister omdat zij steunde op het advies van de Hogere commissie van beroep hoewel de zaak op onregelmatige wijze bij haar aanhangig gemaakt was. (C. E. 26.8.1949, Segers, R.W. 1949-50, 863).

De formaliteit moet *uitsluitend* in het belang van het bestuur voorgeschreven zijn. Wanneer zij zowel in het belang van het bestuur als in dat van de rechts-onderhorigen opgelegd werd, is zij substantieel. De rechtspraak biedt ons verschillende voorbeelden.

Volgens artikel 12 van de besluitwet van 10 Januari 1947 tot inrichting van een Rijksdienst voor samenordering der gezinsvergoedingen, mag de Minister van Arbeid en Sociale Voorzorg niet tot de benoeming van een lid van het personeel overgaan zonder vooraf het advies van de directeur-generaal van de Rijksdienst en van de Raad van advies te hebben ingewonnen. Bedoelde adviezen zijn volgens het arrest van de Raad van State « een waarborg opdat bij de benoemingen steeds de belangen van de Rijksdienst en de belangen van de betrokken ambtenaren zouden worden beoogd ». Het zijn derhalve substantiële pleegvormen (R. v. St. 5 Juni 1951, Mortelmans, Tijds. v. Bestuursw., 1951, 331).

Benoeemingen, bevorderingen en mutaties van de titularissen der Rijksinrichtingen voor middelbaar- en voor normaal onderwijs moeten, luidens artikel 14 van het koninklijk besluit van 20 November 1927, door de Minister aan het advies van de algemene opziener en van de bevoegde opzieners onderworpen worden. In het arrest van de Raad van State lezen we desbetreffende: « dat deze bepaling de goede werking van een openbare dienst nastreeft en een waarborg biedt voor de eerbiediging van de belangen der betrokken ambtenaren; dat deze vormvereiste van substantiële aard is » (R. v. St., 11 Juni 1951, Cavens en andere, Tijds. v. Bestuursw. 1951, 409).

Samenvattend kunnen we zeggen, dat de niet-naleving van een pleegvorm niet als staving van een beroep tot nietigverklaring kan ingeroepen worden, wanneer hij niet op straf van nietigheid opgelegd is, uitsluitend in het belang van het bestuur voorgeschreven is, en de belangen van de verzoeker niet geschaad werden.

De formaliteiten in het belang van de rechtsonderhorigen opgelegd, zijn in beginsel substantieel.

Deze regel lijdt evenwel uitzondering in sommige gevallen waarvan we de belangrijkste hierna zullen onderzoeken.

1° De niet-naleving van een pleegvorm is zonder weerslag op de eindbeslissing.

Als een formaliteit die in het belang van de rechtsonderhorigen voorgeschreven is niet nageleefd wordt, zal men nagaan of de eindbeslissing verschilt van deze

die zou tot stand gekomen zijn wanneer die formaliteit wel geëerbiedigd ware geweest.

Waline drukt zich als volgt uit: « La directive jurisprudentielle en ces matières est en effet la suivante: qu'aurait été la décision finale si l'on avait suivi les formes légales qui ont été négligées? Aurait-elle été la même que celle qui est intervenue en fait? Aurait-elle été autre? (Waline, Manuel él. de dr. adm., 1946, p. 124).

Wanneer de eindbeslissing anders had geluid dan die welke genomen is, dan is ze voor vernietiging vatbaar. Indien integendeel de onregelmaticheid zonder weer-slag op de beslissing geweest is, dan is laatstgenoemde geldig.

Het is bij de toepassing van deze regel dat men de realistische strekking van de rechtspraak kan meten. « On doit se garder, zo schrijft Alibert, des mathématiques juridiques; et, tout en proclamant que la nullité se présume, il faut reconnaître qu'il n'y aurait pas d'administration possible, si le conseil d'Etat annulait les actes administratifs pour omission de formalités insignifiantes, ou de formalités dont l'accomplissement n'aurait pu, dans la réalité des faits, procurer aucune garantie supplémentaire aux administrés » (Alibert, Contrôle juridictionnel de l'administration, 1926, p. 230).

Het is verheugend te kunnen vaststellen dat de rechtspraak van onze Raad van State niet in mathematische toepassing van het recht, waarvoor Alibert waarschuwt, vervallen is. Enkele voorbeelden zullen dit toelichten.

In het arrest Foulon heeft de Raad voor de eerste maal en op ondubbelzinnige wijze stelling genomen. Generaal-majoor Foulon vroeg de nietigverklaring van de besluiten van de Regent houdende benoeming van vier luitenant-generaals. Tot staving van zijn beroep riep hij nl. in dat de hoge commissie waarvan de Minister het advies dient in te winnen alvorens aan de Koning de benoeming van een kandidaat voor te dragen, op onregelmatige wijze samengesteld was.

Volgens een omzendbrief van 1946 bestaat deze hoge commissie uit acht leden, titularissen van de in die omzendbrief bepaalde functies. Op het ogenblik dat deze commissie verzocht werd van advies te dienen, waren er van de acht leden slechts twee met de graad van luitenant-generaal bekleed. De overigen waren generaal-majoor en zelf kandidaat voor de graad van luitenant-generaal. Zij mochten dus in geen geval van de commissie deel uitmaken.

Wat deed de Minister in deze bijzondere omstandigheden. Hij stelde de hoge commissie samen uit vier, in plaats van uit acht leden. Van deze vier die allen luitenant-generaal waren, waren er twee waarvan het lidmaatschap door de omzendbrief van 1946 voorzien was. De andere twee werden er door de Minister aan toegevoegd zonder dat hun mandaat in de omzendbrief, die de waarde van een reglement heeft, een steunpunt vond.

Foulon beweerde dat de commissie niet regelmatig samengesteld was. De Raad van State antwoordt op deze bewering dat de onregelmaticheid in casu geen substantieel karakter heeft.

« Overwegende, zo luidt het arrest, dat zelfs wanneer met de verzoeker aangenomen wordt dat de commissie alleen uit die twee luitenanten-generaal had moeten bestaan, het niet blijkt dat dit verschil in de samenstelling van de commissie hoe dan ook de rangschikking der kandidaten volgens hun verdienste zou hebben gewijzigd; dat immers de generaal-majors, wier benoeming bestreden wordt, op de eerste vier plaatsen werden gerangschikt met eenparigheid van de

stemmen der vier luitenanten-generaal die deze speciale commissie vormen, terwijl de verzoeker met twee stemmen de vijfde plaats, met één stem de zesde en met één stem de zevende plaats heeft bekomen; dat de beweerde onregelmaticheid waarover de verzoeker zich beklagt dus geen invloed op zijn rangschikking heeft kunnen hebben; dat zij in het onderhavige geval geen substantieel karakter heeft » (C. E. 24.11.1950, Foulon, Rec. Jurispr. Dr. Adm. 1951, 87).

De redenering die aan het arrest ten grondslag ligt is de volgende: in de veronderstelling dat de commissie onregelmatig samengesteld was, dan is dit in ieder geval zonder weerslag op het door haar verleend advies geweest. Dat de commissie nu uit vier leden dan wel uit twee leden bestond is onverschillig, vermits in beide gevallen de stemming betreffende de eerste vier plaatsen dezelfde zou geweest zijn. De eenparigheid van de stemmen bewijst het.

Men kan zich evenwel afvragen of de aanwezigheid der twee toegevoegde leden de stemming van de twee leden wier lidmaatschap regelmatig was, niet beïnvloed heeft. (Remion, Rec. Jurispr. Dr. Adm., 1951, 90). De Franse rechtspraak is zeer streng in zake de samenstelling van commissies. Het feit dat een be-raadslaging in aanwezigheid van personen die niet regelmatig van een commissie deeluitmaken plaats heeft, is volgens de Franse Conseil d'Etat een vormgebrek (Odent, Contentieux administratif, 1950, p. 34).

Foulon beweerde dat er nog een andere substantiële pleegvorm was geschonden, doordat de voordracht tot bevordering en de persoonlijkheidsnota ontbraken. Deze beide stukken zijn bestemd om de hoge commissie en de Minister voor te lichten. Zij moeten vooraf aan de betrokken kandidaat medegedeeld worden om hem toe te laten er eventueel een memorie aan toe te voegen.

Op dit middel antwoordt het arrest: « Overwegende dat de voordracht tot bevordering en de persoonlijkheidsnota in het onderhavige geval het advies van officieren die zelf kandidaat voor de graad van luitenant-generaal waren, had moeten behelzen; dat de verzoeker, die er van op de hoogte was dat zijn candidatuur was gesteld, niet aanvoert dat hij te gepaste tijde zou aangedrongen hebben opdat die documenten zouden worden opgemaakt om hem in zijn candidatuur te steunen; dat de persoonlijkheid van de verzoeker overigens gekend was door degenen die geroepen werden om hem te beoordelen; dat derhalve het ontbreken van de genoemde documenten niet kan worden beschouwd als het verzuim van een substantiële formaliteit ».

We moeten hierbij wijzen op een onderscheid waarvan door sommige publicisten een groot belang gehecht wordt: enerzijds de onregelmaticheid bij het naleven van een pleegvorm, en anderzijds het verzuimen ervan. Volgens bedoelde rechtschrijvers zou er in het laatste geval altijd aanleiding tot nietigverklaring zijn. « Dans le cas d'omission, schrijft een hunner, il y a comme une présomption que l'illégalité formelle a entraîné une illégalité générale pure et simple » (Berlia, in Revue droit public, 1941, p. 385).

In het arrest Foulon ontmoeten we de twee gevallen. Het advies van de Hoge commissie werd verleend, doch op onregelmatige wijze. De pleegvorm bestaande in de voordracht tot bevordering en in het opstellen van een persoonlijkheidsnota, werd eenvoudig verzuimd. De Raad van State heeft echter geen onderscheid gemaakt tussen deze twee soorten van vormgebreken.

Vermits we het nu toch over militaire aangelegen-

heden hebben, willen we nog een woord zeggen over een ander arrest dat de bevordering der officieren betreft. Kolonel Lavry was candidaat voor de graad van generaal-majoor. Een zijner collegas, met een geringere ancienniteit in de graad van onderluitenant, werd benoemd. Lavry vroeg de nietigverklaring van deze benoeming, omdat de voordracht aan de Koning, in strijd met artikel 9 van het koninklijk besluit van 26 Juni 1935, volgens een lijst opgemaakt per wapen geschiedde, in plaats van volgens een enkele lijst van de kolonels aller wapens.

Een van de formaliteiten die de benoeming tot generaal-majoor moet voorafgaan was dus onregelmatig. Het arrest geeft toe dat er een onregelmatigheid bij het opstellen van de lijst der kandidaten begaan werd, doch stelt tevens vast dat de verzoeker niet bewijst dat deze wijze om de lijst op te maken hem nadeel zou berokkend hebben. Het arrest laat dus veronderstellen dat zelfs wanneer er een enkele lijst van de kolonels aller wapens ware opgemaakt geweest, het besluit houdende de bestreden benoeming niet anders kon geluid hebben. (C. E. 22.12.1950, Lavry, Rec. Jurispr. Dr. Adm., 1951, 126).

Het statuut van het Rijkspersoneel heeft ook reeds aanleiding gegeven tot toepassing van de regel volgens dewelke een vormgebrek dat op de eindbeslissing geen weerslag uitoefent, geen substantieel karakter vertoont.

Volgens artikel 59 van dit statuut, en artikel 3 van het koninklijk besluit van 7 Augustus 1939 betreffende het signalement en de bevordering van het rijkspersoneel, moet aan de personeelsleden ieder jaar, en bovendien vóór elke bevordering in graad, een signalement toegekend worden.

In de zaak aan de Raad van State onderworpen had er een dubbele onregelmatigheid plaats gehad: het signalement vóór de bevordering was ongeveer vijf maand vóór de voordracht tot bevordering toegekend, en daarenboven ontbrak het jaarlijks signalement dat door het bestuur overbodig geacht werd. Het arrest luidt als volgt: « Overwegende dat het vaststellen van het signalement van verzoeker verscheidene maanden vóór de bevorderingsvoorstellen die de bestreden benoemingen voorafgingen, evenmin als het feit dat de administratie bedoeld signalement als jaarlijks signalement liet dienen, ter zake niet van aard blijken geweest te zijn om de appreciatie der verdiensten van verzoeker door de directieraad en door de overheid die bevoegd is tot benoemen, te vervalsen » (C. E. 10.8.1951, Mohimont, Tijds. v. Bestuursw. 1951, 484).

Vermelden we ten slotte nog een interessante toepassing van de regel die we thans bespreken, in verband met de rechten der verdediging.

Het is een algemeen geldend beginsel dat, op straf van de rechten der verdediging te krenken, na de sluiting der debatten geen documenten aan het dossier mogen worden toegevoegd. Dit beginsel lijdt uitzondering wanneer de toegevoegde stukken geen invloed op de eindbeslissing hebben kunnen uitoefenen. « Overwegende, zo luidt een arrest, dat ofschoon verzoeker geen kennis heeft gehad van de twee verklaringen welke na het advies, door de onderzoeksc commissie uitgebracht, bij het dossier zijn gevoegd, in die verklaringen geen andere klachten voorkomen dan die in verband waarmede hij in de gelegenheid was gesteld zijn verweermiddel in te dienen; dat die stukken geen voor de verzoeker ongunstige invloed konden hebben op de bestreden beslissing » (C. E. 15.12.1950, Petit, Rec. Jurispr. Dr. Adm., 1951, 110; 13.12.1951, Pottiez). De Franse Conseil d'Etat houdt er identiek dezelfde mening op na (Alibert, o.c., p. 231; Berlia, o.c. p. 384).

2° De regel dat een administratieve akte voor nietigverklaring vatbaar is lijdt eveneens uitzondering wanneer het bestuur in de materiële onmogelijkheid was een van de opgelegde pleegvormen na te leven.

Tot nogtoe treffen we in de rechtspraak twee toepassingen aan.

In de gevallen bedoeld bij artikel 52 van de wet van 10 Maart 1925, moet de verhuring van goederen die aan commissies van openbare onderstand toebehoren, bij openbare aanbesteding plaats hebben. De nietnaleving van deze pleegvorm is geen reden tot nietigverklaring wanneer het voorwerp der verpachting een jachtrecht is, en de oorlogsomstandigheden een onoverkomelijke hinderpaal zijn om tot openbare aanbesteding over te gaan (R. v. St. 24.10.1949, Grisar, Tijds. v. Bestuursw., 1950, 67, R.W. 1949-50, 747).

Wanneer leden ener commissie wettig belet zijn, zonder dat in hun vervanging kan voorzien worden, zal meestal de materiële onmogelijkheid om de commissie regelmatig samen te stellen, het vormgebrek wegnemen (C. E. 24.11.1950, Foulon, hoger geciteerd; C. E. 18.1.1952, Segers). Het is echter vereist dat het bestuur ingevolge uiterlijke en van zijn wil onafhankelijke omstandigheden in de onmogelijkheid verkeerde om de commissie regelmatig samen te stellen (C. E. 26.8.1949, François, Tijds. v. Bestuursw. 1949, 291, R.W. 1949-50, 72; R. v. St. 7.11.1950, Bellefroid, R.W. 1950-51, 1267).

III. Beslissingen van administratieve rechtscolleges.

De vernietiging van beslissingen van rechtscolleges geschiedde in de meerderheid der gevallen wegens gebrek aan motivering. De motiveringsverplichting is een substantiële vorm.

Er is gebrek aan motivering wanneer de Raad van State zijn toezicht op de wettelijkheid der beslissing niet kan uitoefenen omdat de motieven onvoldoende, duister, tegenstrijdig of dubbelzinnig zijn.

Een verkeerde motivering staat niet gelijk met een gebrek aan motivering. Van het ogenblik dat de beslissing op duidelijke wijze de redenen aangeeft waarop ze steunt, voldoet zij aan de motiveringsverplichting, zelfs al waren deze motieven verkeerd. In dit geval zou er geen schending van een vormvereiste zijn, maar wel een machtsoverschrijding (zie betreffende dit onderscheid: Verbr. 11.12.1930, Pas. 1931, I, 11, met noot P. L.; Verbr. 27.6.1946, Pas. 267).

Er valt op te merken dat de Raad van State niet steeds een scherp onderscheid maakt tussen de overtreding van substantiële vormen en de machtsoverschrijding (Mees, Tijds. v. Bestuursw., 1951, 250). Aldus zou volgens enkele alleenstaande arresten het gebrek aan motivering een machtsoverschrijding zijn (zie o.m. C. E. 20.10.1950, B. St., Min. v. Wederopbouw).

Het gebrek aan motivering wordt bij voorkomend geval door de Raad van State ambtshalve ingeroepen. Twee voorbeelden hiervan kunnen met zekerheid aangehaald worden: het ene betreft een beslissing van de hogere commissie van beroep voor burgerlijke invaliditeitspensioenen (R. v. St. 30.1.1951, Buedts, Tijds. v. Bestuursw. 1951, 85), het andere betreft een beslissing van de hogere commissie van beroep der militaire pensioenen (C. E. 1.7.1949, Lemmens; C. E. 13.4.1951, Lanckman, Tijds. v. Bestuursw. 1951, 208).

Bij het onderzoek van de inhoud der motieven gaat de Raad van State nagenoeg op dezelfde wijze te werk als het Hof van Verbreking. Volgens Prof. Fr. De Vischere zou hij zich evenwel in sommige opzichten veel-eisender tonen dan het Hof van Verbreking (Annalen

v. rechtsgeleerdheid en staatswetenschappen, 1951, 266 en vlg.).

Ten slotte zij nog gezegd dat het beginsel volgens hetwelk ieder rechtscollege de verplichting zou hebben zijn beslissingen met redenen te omkleden, tot nogtoe in geen enkel arrest verkondigd werd. De Raad van State verwijst telkens naar de wets- of reglements-bepaling waarbij die verplichting aan het betrokken rechtscollege opgelegd wordt.

Om geldig te kunnen beslissen moet het rechtscollege regelmatig samengesteld zijn. Wanneer een beslissing genomen wordt in afwezigheid van een der leden, dan schendt het rechtscollege een substantiële vorm. R. v. St. 11.7.1950, De Smet, R. W. 1950-51, 1069).

Wanneer de beslissing van een rechtscollege verwijst naar een wets- of reglements-bepaling die ter zake niet van toepassing is, en deze verwijzing aan een materiële vergissing toe te schrijven is, die zonder invloed op de beslissing geweest is, dan is dit gebrek niet van substantiële aard (C. E. 17.3.1951, Defays, Tijds. v. Bestuursw. 1951, 139).

Deze twee arresten zijn in overeenstemming met de rechtspraak van het Hof van Verbreking. Volgens deze rechtspraak is de samenstelling van hoven en rechtbanken van openbare orde. Anderzijds kan de materiële vergissing bij de aanduiding van een wetsartikel niet als grond tot verbreking gelden.

Een netelig vraagstuk stelt zich wanneer een verzoeker voor de Raad van State een middel laat gelden dat betrekking heeft op een vormgebrek waardoor de beslissing van een rechtscollege van eerste aanleg aangetast is. Mag de Raad dit middel aanvaarden, wanneer de verzoeker het voor de rechtsmacht in beroep niet heeft ingeroepen?

Het antwoord op deze vraag hangt af van het feit of de rechter in beroep zich de nietigheid heeft toegeëigend. Wanneer bij voorbeeld het rechtscollege in beroep zijn beslissing steunt op onregelmatige onderzoeksmaatregelen die plaats hadden voor het rechtscollege van eerste aanleg, dan is die beslissing door een vormgebrek aangetast.

Zo oordeelde de Raad van State dat de hogere commissie van beroep voor burgerlijke invaliditeitspensioenen een substantiële vorm schendt, wanneer zij de beslissing van de commissie van eerste aanleg bevestigt zonder vast te stellen dat in de rechtspleging aan laatstgenoemde beslissing voorafgaand een substantiële vormvereiste verzuimd werd (C. E. 10.1.1951, Collignon, Tijds. v. Bestuursw. 1951, 98; 27.10.1951, Vannechel). Uit deze arresten blijkt niet dat de verzoeker het verzuim van die formaliteit voor de hogere commissie van beroep zou hebben laten gelden.

Of het Hof van Verbreking in een gelijkaardig geval dezelfde rechtspraak zou huldigen kan niet met zekerheid uitgemaakt worden, vermits ons opperste gerechtshof aan het vraagstuk dat we thans bespreken tegenstrijdige oplossingen geeft. Het gemis aan overeenstemming tussen de verschillende arresten van het Hof van Verbreking werd aangetoond door Procureur-Generaal Leclercq (noot sub. Verbr. 25-10.1926, Pas. 1927, I, 77; zie eveneens noot sub Verbr. 20.4.1931, Pas. 1931, I, 140, en R.P.D.B. V° Pourvoi en cass, en mat. répressive n° 297 en vlg.). Laten we er aan toevoegen dat volgens een wet die dagtekent van 29 April

1806, het Hof van Verbreking de middelen gesteund op nietigheden die in eerste aanleg gepleegd werden niet mag aanvaarden, indien deze niet voor de rechter in beroep werden ingeroepen, behalve wanneer het nietigheden zijn die de bevoegdheid betreffen. Aan deze wetsbepaling werd echter niet steeds dezelfde draagwijdte gegeven.

Welke beslissing zou de Raad van State nemen indien voor hem als middel werd opgeworpen dat het rechtscollege van eerste aanleg onregelmatig samengesteld was, hoewel dit middel niet voor het rechtscollege van beroep werd ingeroepen?

Er is tot nogtoe geen rechtspraak op dat stuk voorhanden. Wel kunnen we een arrest aanstippen dat hetzelfde vraagstuk onder ogen neemt in verband met een consultatieve commissie.

Een militair riep voor de Raad van State in dat de onderzoeksraad voor dewelke hij verscheen op onregelmatige wijze samengesteld was. De Raad wees dit middel van de hand omdat de betrokkene dit middel niet voor de hogere commissie van beroep had opgeworpen (R. v. St. 8.5.1951, Leenaerts, Tijds. v. Bestuursw., 1951, 300).

Besluit.

Onze bedoeling is geweest in dit overzicht enkele kenschetssende arresten te vermelden die het begrip substantiële vormen nader toelichten.

Zoals men heeft kunnen opmerken begint de rechtspraak van de Raad van State zich af te tekenen. Enkele belangrijke arresten die we citeren maken het mogelijk te zeggen wanneer een vormvereiste al dan niet als substantieel dient aangemerkt te worden.

Het valt hierbij op hoezeer de Raad van State gezonde en realistische oplossingen nastreeft. Men kan inderdaad vaststellen dat hij steeds de belangen van de rechtsonderhorigen eerbiedigt, zonder er zich evenwel blind op te staren. We denken hierbij aan de vormen die uitsluitend in het belang van het bestuur opgelegd zijn, alsook aan die waarvan de niet-naleving zonder weerslag op de eindbeslissing geweest is.

Sommige punten blijven weliswaar nog in het duister. Zo kan men nog geen vaste regel afleiden uit de arresten waarbij de Raad van State ambtshalve een of ander vormgebrek inroept. Een uitzondering hierop dient gemaakt in verband met de motiveringsverplichting der rechtscolleges.

Als hoge administratieve rechtsmacht die kennis neemt van de beroepen tot nietigverklaring ingesteld tegen de jurisdictionele beslissingen, vertoont de rechtspraak van de Raad ontegensprekelijk punten van overeenkomst met die van het Hof van Verbreking.

Wijzen we er ten slotte nog op dat de nietigverklaring wegens overtreding van substantiële of op straf van nietigheid voorgeschreven vormen voor het bestuur doorgaans minder zware gevolgen teweegbrengt dan de vernietiging wegens machtsoverschrijding of machtsafwending, voorzover natuurlijk het mogelijk is de schending van de rechtsvorm te herstellen. (C. E. 30.11.1951, Monteyne, Tijds. v. Bestuursv. 1952, 63 met noot A. V. d. S., p. 68).

Walter VAN ASSCHE,
Auditeur bij de Raad van State.

Abonneert U op het "Rechtskundig Weekblad"

RECHTSPRAAK

HOF VAN VERBREKING

1e Kamer. — 28 Maart 1952.

Voorzitter-verslaggever: M. Bail.

Eerste Advocaat-generaal: M. Hayoit de Termicourt.

Internationaal privaatrecht. — Erfrecht van een vreemde staat op een in België opgevallenen nalatenschap van roerende goederen.

Wanneer een in België opgevallenen nalatenschap door een vreemde wet beheerst wordt, moeten de rechtbanken en hoven naar deze wet verwijzen en overeenkomstig deze wet beslissen of al dan niet wettelijke erfgenamen bestaan, zulks evenwel onder voorbehoud van de bepalingen der Belgische wet, die van internationale openbare orde zijn. Een bepaling van een vreemde wet (in casu de Zweedse), die, bij het ontbreken van bloedverwanten in de erfelijke graad of van door de de cujus aangewezen rechtsvervolgers, de Staat ten aanzien van roerende goederen tot erfgenaam verklaart, is niet in strijd met de Belgische internationale openbare orde.

De Belgische staat (Min. van Financiën) t/ de Zweedse staat.

Gelet op het bestreden arrest de 22 Juni 1949 gegeven door het Hof van Beroep te Brussel;

Over het middel: schending van de artikelen 539, 713, 723 en 768 van het Burgerlijk Wetboek, in zover het bestreden arrest beslist heeft dat het recht van de Staat op de hem toekomende nalatenschappen als een werkelijk erfrecht moet beschouwd worden (jure hereditario) terwijl dit recht een recht van beslaglegging op heerloze goederen uitmaakt dat gegrond is op de souvereiniteit (jure proprio), en derhalve ten onrechte beslist heeft dat eiser zonder recht was op de roerende goederen welke zich in België bevonden en welke afhingen van de nalatenschap van F.J. Gustafson, Zweeds onderdaan, ab intestato en zonder verwanten in erfelijke graad overleden;

Overwegende dat uit het bestreden arrest blijkt dat de litigieuze goederen, in België gelegen, alleen roerende goederen zijn en dat de Zweedse wet, welke de devolutie van deze goederen beheerst, bepaalt dat wanneer de decujus noch een door hem aangeduide erfgenaam noch bloedverwant in de erfelijke graad achterlaat, de Zweedse Staat in hoedanigheid van erfgenaam opvolgt;

dat het recht van de Staat een werkelijk erfrecht is;

Overwegende dat het middel staande houdt dat deze bepaling van de Zweedse wet door de Hoven en Rechtbanken niet kan toegepast worden, omdat luidens artikel 768 van het Burgerlijk Wetboek, de Belgische Staat krachtens zijn recht van souvereiniteit de op het grondgebied van België gelegen goederen verkrijgt wanneer de eigenaar er van overleden is zonder een erfgenaam, hetzij door hem, hetzij door de wet aangewezen, noch natuurlijk kind, noch overlevende echtgenoot achter te laten;

Maar overwegende dat wanneer, zoals in casu, de nalatenschap door een vreemde wet wordt beheerst de Hoven en Rechtbanken naar deze wet moeten verwijzen, onder voorbehoud der bepalingen van de

Belgische wet welke van internationale openbare orde zijn, om te beslissen of er een wettelijke erfgenaam bestaat;

Dat een bepaling van de vreemde wet, welke bij gebreke van bloedverwanten in de erfelijke graad en van door de de cujus aangewezen opvolger, de staat als erfgenaam van deze stelt, wat aangaat de roerende goederen, met de Belgische internationale openbare orde niet strijdig is;

Dat het middel in rechte niet opgaat;

Om die redenen,

Verwerpt de voorziening;

Veroordeelt de aanlegger tot de kosten en tot een vergoeding van 150 frank jegens de verweerder.

NOOT: Verg. o.a. Pouillet, Manuel de droit international privé belge, 3e uitg. (1947), nr 464.

HOF VAN VERBREKING

1e Kamer. — 7 Maart 1952.

Voorzitter: M. Smetryns.

Raadshere-Verslaggever: M. Piret.

Eerste Advocaat-Generaal: M. Hayoit de Termicourt.

Kleine nalatenschappen. — Voorgeschreven formaliteiten in verband met de in artikel 4, lid 6 van de wet van 16 Mei 1900 bedoelde gevallen. — Betekenis van de termijn van 15 dagen. — Betwisting aangaande de schatting der goederen.

Artikel 4, lid 6, van de wet van 16 Mei 1900 op de erfregeling der kleine nalatenschappen bepaalt, dat, indien er betwistingen ontstaan aangaande de wijze waarop tot de overneming moet worden overgegaan, indien een der belanghebbenden weigert in deze toe te stemmen of indien hij niet aanwezig is, de vrederechter de belanghebbenden of hun wettelijke vertegenwoordigers ten minste vijftien dagen tevoren bij aangetekende brieven oproept.

De wetgever, die de procedure van de overneming der kleine nalatenschappen wilde vereenvoudigen en te dien einde bepaalde, dat de vrederechter uitspraak zou doen zonder dat zijn beslissing voor verzet of hoger beroep zou vatbaar zijn, heeft, door de naleving van een termijn van vijftien dagen voor te schrijven, al de belanghebbenden in staat willen stellen om de verdediging van hun rechten te verzekeren.

Een betwisting aangaande de schatting der goederen welke het voorwerp van de overneming uitmaken is een betwisting aangaande de wijze waarop, volgens de zin van de bewoordingen in voormeld artikel 4, lid 6, tot de overneming moet worden overgegaan.

Schendt artikel 4, lid 6, het vonnis, dat niet vaststelt dat de niet-aanwezige en niet-vertegenwoordigde belanghebbenden tenminste vijftien dagen vóór de terechtzitting werden opgeroepen.

Massaer Anna-Marie e.a. t/ Massaer Jozef e.a.

Gelet op het bestreden vonnis de 22 Juni 1950

gewezen door de Vrederechter van het kanton Sint-Kwintens-Lennik;

Over het eerste middel : schending van de artikelen 1, 4, 5, bijzonder 4, alinea 4, der wet van 16 Mei 1900 op de erfregeling van de kleine nalatenschappen, en, voor zoveel nodig, van artikel 97 der Grondwet, doordat het bestreden vonnis, alhoewel er betwistingen bestonden tussen partijen nopens de schatting der goederen die de eerste verweerder wenste over te nemen, gewezen werd zonder dat, na nederlegging van het deskundig verslag, partijen verwittigd werden vijftien dagen vooraf bij aangetekende brieven dat de zaak op de zitting van 8 Juni 1950 zou vastgesteld worden om hun opmerkingen te doen gelden en het vonnis te horen uitspreken, minstens dat het vonnis niet toelaat na te gaan of die wettelijke termijn ja dan neen geëerbiedigd werd, zodat het niet naar genoegen van rechte gemotiveerd is :

Overwegende dat bij vonnis van 27 April 1950, de Vrederechter van het kanton Sint-Kwintens-Lennik, bij wie een verzoek aanhangig werd gemaakt strekkende tot overneming van onroerende goederen en van hun aanhangigheden, eis op grond der wet van 16 Mei 1900 door de eerste verweerder in verbreking, Massaer Jozef, ingesteld, een deskundige aanduidde ten einde gezegde goederen te schatten;

Dat, nadat de deskundige zijn verslag had neergelegd, een vonnis op 22 Juni 1950 werd gewezen, hetwelk op het verzoek tot overneming van de eerste verweerder in cassatie recht deed en de schatting van gezegde goederen bepaald vaststelde;

Overwegende dat de voorziening aan de rechter over de grond verwijt gezegd vonnis gewezen te hebben zonder dat de belanghebbenden in de overneming behoorlijk ter terechtzitting van 8 Juni 1950, datum waarop de zaak werd behandeld, opgeroepen werden;

Dat de belanghebbenden, volgens de voorziening, ten minste vijftien dagen vóór de terechtzitting, bij aangetekende brief hadden moeten verwittigd worden;

Overwegende dat uit de vaststellingen van het bestreden vonnis blijkt dat de schatting der over te nemen goederen tussen de belanghebbenden het voorwerp van een betwisting uitmaakte; dat de eerste en de derde aanlegger, alhoewel bij aangetekende brief opgeroepen, niet zijn verschenen en niet vertegenwoordigd waren ter terechtzitting van 8 Juni 1950, tijdens dewelke dit geschil onderzocht werd en de zaak in beraad werd gehouden;

Dat echter het vonnis noch enige andere akte van procedure aan het Hof voorgelegd vaststelt dat deze oproeping aan de eerste en derde aanlegger ten minste vijftien dagen vóór de terechtzitting werd gestuurd;

Overwegende dat artikel 4, zesde alinea, der wet van 16 Mei 1900 bepaalt dat indien er betwistingen ontstaan aangaande de wijze waarop tot de overneming moet worden overgegaan, indien een van de belanghebbenden weigert in deze toe te stemmen of indien hij niet aanwezig is, dan de Vrederechter de belanghebbenden of hun wettelijke vertegenwoordigers oproept, ten minste vijftien dagen te voren bij aangetekende brieven;

Overwegende dat de wetgever, die de procedure van overneming der kleine nalatenschappen wilde vereenvoudigen en te dien einde beschikte dat de Vrederechter zou statuëren zonder dat zijn beslissing voor verzet of hoger beroep zou vatbaar zijn, door de naleving van een termijn van vijftien dagen voor te schrijven, al de belanghebbenden in staat heeft willen stellen om de verdediging van hun rechten te verzekeren;

Overwegende dat een betwisting aangaande de

schatting der goederen welke het voorwerp van de overneming uitmaken, een betwisting is aangaande de wijze waarop, volgens de zin van deze bewoordingen in voormeld artikel 4, zesde alinea, tot de overneming moet worden overgegaan;

Overwegende dienvolgens dat, bij gebreke van vaststelling dat de op de terechtzitting van 8 Juni 1950 niet aanwezig en niet vertegenwoordigde belanghebbende op deze terechtzitting ten minste vijftien dagen te voren opgeroepen werden, het bestreden vonnis artikel 4 der wet van 16 Mei 1900, in het middel bedoeld, heeft geschonden;

Om die redenen,

Machtigt vrouw De Jonghe-Massaer om in rechte te verschijnen,

Verbreekt het bestreden vonnis;

Beveelt dat onderhavig arrest zal overgeschreven worden in de registers van het Vredegerecht te Sint-Kwintens-Lennik en dat melding er van zal gemaakt worden op de kant van het vernietigd vonnis;

Verwijst de zaak naar de Vrederechter van het kanton te Asse;

Veroordeelt de eerste verweerder tot de kosten, daarin begrepen deze van de uitgifte van het vernietigd vonnis.

NOOT : Verg. i.v.m. de niet-inachtneming van de bij artikel 4, lid 4, van de wet van 16 Mei 1900 voorgeschreven formaliteiten; Verbreking, 3 Februari 1949, R.W. 1948-1949, 1226.

RAAD VAN STATE

4e Kamer. — 21 Januari 1952

Voorzitter : M. Vranckx (verslaggever).

Raadsheren : MM. Mast en Buch.

Advocaat : Mr. Eug. Mertens.

1. Nietigverklaring. — Administratieve beslissingen in betwiste zaken. — Motivering.
2. Oorlogsschade private goederen. — Beslissingen der commissie van beroep. — Motivering.

Wanneer de commissie van beroep voor oorlogsschade aan private goederen de door partijen aanvaarde opvattingen verwerpt, is zij gehouden haar beslissing door redenen te rechtvaardigen.

Door dit na te laten geëerbiedigt zij niet de bepalingen van artikel 36, § 1, van de wet van 1 October 1947.

Belgische Staat (Minister van Wederopbouw)
t/ Leveke.

De Raad van State,

.....

Gezien het verzoekschrift d.d. 27 November 1950;

.....

Overwegende dat het verzoek strekt tot de vernietiging van de beslissing d.d. 14 September 1950 van de Commissie van beroep voor oorlogsschade te Brugge; dat deze beslissing betekend werd op 30 September 1950;

Overwegende dat, bij bovenvermelde beslissing, de Commissie van beroep de herstelvergoeding toekomende aan de tegenpartij uit hoofde van de schade aangericht door Duitse luchtbombardementen in 1940 bepaalde op 777.784 frank voor de goederen onroerend

van nature, en op 63.949 frank voor de goederen onroerend door bestemming;

Overwegende dat de verzoekende partij onder meer het gebrek aan motivering der bestreden beslissing inroept daar de Commissie van beroep niet rechtvaardigt waarom de sanitaire inrichtingen als goederen onroerend van nature worden beschouwd;

Overwegende dat het beschikkelijk gedeelte van de bestreden beslissing de toekenning van een vergoeding inhoudt en het bedrag daarvan onder meer bepaald wordt door de aard der beschadigde goederen;

Overwegende dat uit de overgelegde bescheiden blijkt dat voor de Commissie van beroep beide partijen akkoord gingen om een gedeelte der sanitaire inrichtingen, namelijk de leidingen, als onroerend van nature te beschouwen, en een ander gedeelte, namelijk de toestellen zelf, als onroerend door bestemming te aanzien;

Overwegende dat de bestreden beslissing op dit punt zich beperkt tot de vaststelling «dat de Commissie van beroep echter alles aanziet als onroerend van nature»;

Overwegende dat deze vaststelling niet als een voldoende motivering van de bestreden beslissing kan worden aanvaard; dat de Commissie van beroep, waar zij in haar beslissing de door partijen aanvaarde opvatting verwerpt, gehouden is door redenen hare beslissing te rechtvaardigen; dat, door na te laten zulks te doen, zij de bepalingen niet heeft geëerbiedigd van paragraaf 1 van artikel 36 van de wet van 1 October 1947, luidens dewelke de Commissie uitspraak doet door met redenen omklede beslissing,

BESLUIT:

Artikel 1. — De beslissing d.d. 14 September 1950 van de Commissie van beroep voor oorlogsschade te Brugge is vernietigd.

Artikel 2. — Dit arrest zal overgeschreven worden op de registers van bovenvermelde Commissie van beroep voor oorlogsschade en melding van dit arrest zal worden gemaakt op de rand van de vernietigde beslissing.

Artikel 3. — De zaak wordt verzonden naar de Commissie van beroep voor oorlogsschade te Brussel.

.....

HOF VAN BEROEP TE BRUSSEL

3e Kamer B. — 17 November 1951.

Voorzitter: M. Scheyvaerts.

Raadsheren: M.M. Gilmet en Van Hal.

Advocaat-generaal: M. Stryckmans.

Aansprakelijkheid van de staat. — Door militair in dienst veroorzaakte schade. — Onregelmatig gegeven bevelen. — Schijn van regelmatigheid. — Gevolgen. — Geen aansprakelijkheid van de hiërarchische overste in de zin van art. 1384 en 1382 B.W.

Onregelmatig gegeven bevelen hebben de hoedanigheid van «orgaan» van de Staat en de aan dergelijke hoedanigheid verbonden gevolgen op burgerlijk gebied niet noodzakelijk op, wanneer die bevelen, redelijk opgevat, een schijn van regelmatigheid hebben. Daarbij moet ook het feit in aanmerking genomen worden, dat de met de uitvoering der bevelen belaste agent aan degene die de bevelen geeft, ondergeschikt is.

De Staat is aansprakelijk voor de onrechtmatige daad, die een soldaat begaat gedurende de uitvoering van het hem door een hiërarchische overste gegeven bevel, zelfs wanneer dit bevel op zichzelf onregelmatig was en de hiërarchische overste zich deswege aan tuchtmaatregelen blootstelde.

Ofschoon tussen de soldaat en zijn overste een band van militaire ondergeschiktheid bestaat, is artikel 1384 B.W. ter zake niet toepasselijk, daar de soldaat geen aangestelde is in de zin van voormeld artikel; de soldaat werd immers niet door zijn overste aangesteld noch werkte voor diens rekening.

Artikel 1382 B.W. is evenmin toepasselijk, vermits er geen rechtstreeks verband bestaat tussen het door de overste gegeven onregelmatig bevel en de persoonlijke schuld van de soldaat, bestaande in casu in het foutief besturen van een autovoertuig.

Belg. Staat t/ L. en A.

Gezien in regelmatige vorm overgelegd, het vonnis op tegenspraak tussen partijen de 17 Januari 1951 door de rechtbank van Eerste Aanleg te Antwerpen gewezen;

Gezien de akte van beroep d.d. 20 Februari 1951; Overwegende dat het beroep tijdig en regelmatig werd ingesteld;

Overwegende dat de hoofdeis door geïntimeerde R. ingesteld er toe strekt appellant B. S. te horen veroordelen tot het herstellen van de schade voortspruitende uit een aanrijding veroorzaakt door soldaat A., die een militaire autowagen voerde;

Dat de B. S. geïntimeerde V. L. in vrijwaring heeft gedaagd om reden dat V. L. op grond van artikel 1382 en 1384 B.W. verantwoordelijk zou zijn voor de gevolgen van het ongeval;

Overwegende dat het vaststaat dat op 30 November 1948, sergeant V. L. (de tweede geïntimeerde), bevel kreeg van de militaire overheden een afdeling die zich van B. naar een voetbalplein te E. per militaire wagen moest begeven, te begeleiden, dat de wagen door soldaat A. gevoerd was; dat St E. V. L. aan A. opdracht gaf hem naar het middenstation te Antwerpen te voeren, om daarna de afdeling te E. te gaan halen; dat gedurende die laatste reis, A. de auto van eerste geïntimeerde aanreed, feit waarvoor A. door de Krijgsraad tot een geldboete veroordeeld werd;

Overwegende dat te recht de eerste rechter beslist heeft dat appellant aansprakelijk was voor de schade veroorzaakt door het litigieuze ongeval;

Dat tevergeefs appellant beweert dat door de militaire overheid, die aan sergeant V. L. een tuchtstraf oplegde om aan A. onregelmatig te hebben bevolen de militaire wagen voor een private rit te gebruiken, op definitieve wijze zou zijn beslist, ten aanzien van de huidige eis, dat soldaat A. niet als orgaan van de Staat handelde gedurende de heen- en terugreis Edegem-Antwerpen, hetgeen de verantwoordelijkheid van de Staat ten deze zou uitsluiten;

Overwegende, immers, dat onregelmatige orders de hoedanigheid van «orgaan», en de gevolgen van dergelijke hoedanigheid op burgerlijk gebied — niet noodzakelijkerwijze, afschaffen telkens als die orders, met gezond verstand begrepen, de schijn van regelmatigheid vertonen;

Dat bovendien te dien opzichte het feit dat de agent, met de uitvoering van die orders gelast, zich in staat van ondergeschiktheid bevindt jegens de bevelgever, in aanmerking dient genomen;

Overwegende dat toen A. door sergeant V. L. bevolen werd hem naar het Middenstation te Antwerpen te

voeren, A. verplicht was dit bevel na te leven; dat dit bevel, door een hiërarchische overste gegeven, als regelmatig door A. moest voorkomen en binnen de perken der schijnbare bevoegdheid van deze overste diende gerangschikt; dat A. aan de militaire tucht onderworpen, noch het recht noch de gelegenheid had dergelijk bevel te betwisten, des te minder daar zulk vervoer een normale prestatie van zijne militaire werkzaamheden uitmaakte;

Overwegende, derhalve, dat A. de Staat bleef verplichten, gedurende het bevelen vervoer zelfs indien het gegeven bevel in zich zelf onregelmatig was en sergeant V. L. aan tuchtmaatregelen blootstelde; dat dit bevel, dienvolgens, de Staat aansprakelijk maakte voor de schade ontstaan uit de oneigenlijke misdrijven, die, gedurende de stipte uitvoering van het gegeven order en in rechtstreeks verband met die uitvoering, mochten plaats grijpen;

Overwegende dat evenmin voor het Hof als voor de eerste rechter, het bedrag der gevorderde schadevergoedingen betwist wordt;

Overwegende dat het verhaal door appellant tegen V. L. ingesteld te recht door de eerste rechter werd afgewezen;

Dat te vergeefs appellant tot staving van die eis artikel 1384 B.W. inroept;

Dat de staat van militaire ondergeschiktheid bestaande tussen V. L. en A. niet volstaat om, op burgerlijk gebied, artikel 1384 B.W. toepasselijk te maken, vermits A. geen aangestelde is, ten opzichte van V. L., in de zin van bewuste wetsbeschikking;

Dat immers A. door V. L. niet gekozen werd om zijn bedrijvigheid te verrichten, en voor diens profijt niet werkte;

Overwegende dat artikel 1382 B.W. evenmin toepasselijk is bij gebrek aan rechtstreeks verband, zoals de eerste rechter het met reden heeft aangestipt tussen het onregelmatig marschbevel door sergeant V. L. gegeven en de persoonlijke fout door A. begaan bij het besturen van de autowagen;

Overwegende dienvolgens dat het beroep door de Staat ingediend van elke grond is ontbloot, wat aangaat zowel de hoofden als de eis in vrijwaring;

Om deze redenen,

Het Hof,

rechtdoende op tegenspraak:

Alle andere conclusies als niet gegrond afwijzende, Gehoord de heer advocaat-generaal Stryckmans in zijn eensluidend advies gegeven in openbare zitting; Gelet op artikel 24 der wet van 15 Juni 1935;

Ontvangt het hoger beroep, verklaart het niet gegrond;

Bevestigt dienvolgens het vonnis waartegen beroep; Veroordeelt appellant tot de in hoger beroep ontstane kosten.

Vlaamse Juristen,

abonneert U

op het

"Rechtskundig Weekblad"

HOF VAN BEROEP TE GENT

3e Kamer. — 21 Januari 1952.

Voorzitter: M. Verougstraete.

Raadsheren: M.M. Moeneclaey en De Vreese.

O.M.: M. Matthys, Subst. Procureur-generaal.

Advocaten: Mrs Marechal en G. Piret.

Beslag op onroerend goed. — Uitdrukkelijke vermelding van de grieven in de akte van hoger beroep op straf van nietigheid vereist. — Vermelding van de datum van het bestreden vonnis in de akte van hoger beroep niet op straf van nietigheid voorgeschreven. — Ontvankelijkheid van de door een niet in het handelsregister ingeschreven handelaar ingestelde vordering, die haar oorzaak vindt in een burgerlijk recht. — Impliciete afschaffing van art. 1029 B.W. het K.B. van 30 Maart 1936 (art. 173 Rv.). — Krachtens de artikelen 14 en 18 van de wet van 15 Augustus 1854 behoeft alleen het origineel niet ook het afschrift gevisieerd te worden.

Hof: *In zake onroerend beslag moet de akte van hoger beroep op straf van nietigheid de grieven vermelden (art. 71 van de wet van 15 Augustus 1854, gewijzigd door art. 34 van het K. B. van 30 Maart 1936). Het is niet voldoende, dat de akte de middelen opsomt door appellant in eerste aanleg aangevoerd, welke middelen in het bestreden vonnis uitvoerig zijn weerlegd, terwijl de motivering van het vonnis a quo in de beroepsakte niet wordt besproken.*

O. M. daarenboven (niet door Hof beslist): *De vermelding van de datum van het bestreden vonnis in de akte van beroep is niet op straf van nietigheid voorgeschreven. Het is voldoende, dat bij de geïntimeerde geen de minste twijfel is kunnen ontstaan omtrent de vraag tegen welk vonnis het hoger beroep gericht is.*

Indien de oorspronkelijke eiser, ofschoon handelaar, niet in het handelsregister is ingeschreven en zijn handelsregisternummer niet in de inleidende dagvaarding is vermeld, is de door hem ingestelde vordering niettemin ontvankelijk, indien zij haar oorzaak vindt, niet in een daad van koophandel, doch in een burgerlijk recht (bv. een geschil over onroerend goed, o.a. over een onroerend beslag).

Inleidende dagvaarding tot tussenkomst niet overeenkomstig art. 3 der Hypotheekwet van 16 December 1851 ten hypotheekkantore ingeschreven. Het daarop gewezen vonnis is in kracht van gewijsde gegaan. Een vordering tot vanwaardeverklaring van het onroerend beslag, steunend op dat regelmatig ingeschreven vonnis, is ontvankelijk.

Het K.B. n° 300 dd. 20 Maart 1936 tot wijziging van art. 173 Rv. heeft de bepaling van art. 1029 Rv. implicite afgeschaft. Wegens niet inachtneming van art. 61 Rv. kan derhalve een exploit alleen dan nietig worden verklaard, wanneer de partij, die zich op de nietigheid beroept, bewijst dat hij door het verzuim benadeeld is.

De artikelen 14 en 18 van de wet van 15 Augustus 1854 eisen slechts de visering van het origineel door de bevoegde burgemeester; het afschrift behoeft niet gevisieerd te worden.

Van Vossolle t/ Mannerie en cs.

Advies van het Openbaar Ministerie

Bij exploit dd. 2 Mei 1951, betekend aan en ter woonplaats van de pleitbezorger van geïntimeerden,

heeft de heer Van Vossle, Ernest-Serafiën hoger beroep ingesteld tegen een vonnis, door de rechtbank van eerste aanleg te Dendermonde op tegenspraak tussen partijen gewezen op 13 April 1951, en aan de pleitbezorger van appellant betekend op 25 April 1951, vonnis waarbij van waarde verklaard wordt het onroerend beslag ten verzoeken van geïntimeerde op bepaalde onroerende goederen van appellant gelegd, ingevolge deurwaardersexploot dd. 12 Maart 1951, en op grond van een in kracht van gewijsde gegaan vonnis, tussen partijen uitgesproken door dezelfde rechtbank op 29 April 1950.

Het beroep werd dus tijdig ingesteld en regelmatig betekend overeenkomstig de voorschriften van de artikelen 70 en 71 der wet dd. 15 Augustus 1854 op de gedwongen onteigening, gewijzigd bij art. 34 van het K.B. n° 300, dd. 30 Maart 1936.

1. *Wat de rechtsgeldigheid van de akte van hoger beroep betreft :*

A) De akte van hoger beroep vermeldt geen datum van de bestreden beslissing. Deze leemte wordt echter door geïntimeerden niet ingeroepen.

Trouwens de vermelding in de akte van beroep van de datum van het vonnis wordt niet vereist op straf van nietigheid. Het volstaat immers dat bij de geïntimeerde partijen, zoals in onderhavig geval, geen de minste twijfel is kunnen ontstaan nopens de vraag welke beslissing door het hoger beroep bestreden wordt (1).

B) Door de geïntimeerden wordt voorgehouden dat de akte van beroep niet voldoet aan de wettelijke vereisten, waar krachtens art. 71 der wet dd. 15 Augustus 1854, gewijzigd door art. 34 van het K. B. dd. 30 Maart 1936, deze akte van hoger beroep, op straf van nietigheid, uitdrukkelijk de grieven tegen het bestreden vonnis moet vermelden.

Sommige auteurs (2), gevolgd door enkele Franse arresten (3) hebben beweerd dat door het woord «grieven» alleen bedoeld worden de beschikkingen van het vonnis, die aan appellant nadeel berokkenen, en niet de bezwaren, waarop zij steunt om de hervorming van dit vonnis te vorderen. Volgens dit stelsel zou appellant zich ten slotte kunnen beperken tot de loutere vermelding van de bestreden beslissing, gevolgd door de gewone algemene en gebruikelijke formule der beroepsakten, vereist bij art. 61, 3° Rv. om vervolgens, zoals in zaken van gemeen recht, zijn werkelijke grieven slechts door middel van een later betekend besluitschrift duidelijk te doen kennen overeenkomstig art. 462 Rv.

Deze zienswijze blijkt met de bedoeling van de wetgever van 1854 niet te kunnen stroken.

Immers, ingeval van beroep tegen vonnissen gewezen in zake onroerend beslag, heeft de wet van 1854 de procedure willen bespoedigen en tevens de pogingen, door de schuldenaar aangewend om te kwader trouw de rechtsvordering van zijn schuldeisers te ontzenuwen, willen verijdelen. Daarom heeft zij o.m. aangestipt dat de vermelding der grieven of bezwaren tegen dergelijk vonnis niet bij een latere betekening, doch wel in de akte van hoger beroep zelf uitdrukkelijk zou geschieden. Er zijn dan ook geen redenen om aan dit woord «grieven», voorkomend in art. 71 der wet van 1854, een andere betekenis te geven dan die, waarin het door art. 462 Rv. gebruikt wordt (4).

Hieruit volgt dat in zake onroerend beslag het niet voldoende is dat de akte van hoger beroep tegen een vonnis, dat dergelijk beslag van waarde verklaart, zou

verwijzen naar de vóór de eerste rechter opgeworpen of later in de loop van het geding aan te voeren middelen, excepties of nietigheden, ofwel zou verklaren dat het beroep gegrond is op het onrecht en de grieven door de eerste rechter aan appellant aangedaan, en de middelen vóór deze eerste rechter uiteengezet, ofwel enigerlei andere algemene of geijkte formule zou bezigen.

De Belgische rechtspraak en een aanzienlijk deel van de Franse rechtspraak hebben dan ook herhaaldelijk dergelijke akten van hoger beroep nietig en het beroep dienvolgens niet ontvankelijk verklaard (5).

Weliswaar volstaat het dat de bezwaren «vermeld», d.w.z. bondig aangeduid of samengevat worden.

De vraag of zij werkelijk werden vermeld of op voldoende wijze werden aangestipt, is dus een feitelijke, zodat de daarop door de rechter over de feiten gewezen beslissing in cassatie onaantastbaar is;

In onderhavig geval beperkt appellant zich eerst in zijn akte van hoger beroep tot de verklaring dat : «Het beroep gegrond is op het onrecht en de grieven, door de eerste rechter aan verzoeker opgelegd, de middelen vóór deze uiteengezet...» Deze middelen, die alleen door de eerste rechter werden onderzocht en verworpen, somt hij dan op zonder echter de werkelijke bezwaren aan te duiden of aan te stippen, waardoor hij zich gegriefd voelt.

Met de geïntimeerden zijn wij de mening toegedaan dat deze opsomming van middelen, aan het wettelijke vereiste niet beantwoordt, omdat in zake onroerend beslag en in tegenstrijd met de voorschriften van het gemeen recht, de beslagene in beroep nu juist geen andere middelen mag aanvoeren dan die, welke in eerste aanleg aangevoerd werden (art. 71 der wet van 1854), en de opsomming van deze middelen in zijn akte van hoger beroep derhalve niet kan beschouwd worden als een vermelding van eigenlijke bezwaren of grieven tegen het vonnis, dat al de bedoelde middelen heeft ontmoet.

Wij zijn dan ook van oordeel, dat wegens voormeld verzuim op grond waarvan de wet de akte van hoger beroep volstrekt nietig verklaart, het beroep niet ontvankelijk dient te worden verklaard.

2. *Ten gronde, in geval het Hof oordelen mocht dat de akte van hoger beroep nu toch de bezwaren op voldoende wijze vermeldt en dan ook als rechtsgeldig dient te worden beschouwd :*

A. *Eerste middel van appellant :*

de oorspronkelijke eis is niet ontvankelijk, omdat de eerste geïntimeerde, oorspronkelijke aanlegger, handelaar is, en het nummer van zijn inschrijving in het handelsregister in zijn inleidende dagvaarding niet vermeldt.

Zoals de eerste rechter aanstipt, vereist de sanctie van de niet-ontvankelijkheid, opgelegd bij art. 1bis der wet dd. 30 Mei 1924, gewijzigd door de wet dd. 9 Maart 1929, betreffende het handelsregister, dat de rechtsvordering haar oorzaak vindt in een handelsdaad, zodat aanlegger, die niet in het handelsregister ingeschreven is ondanks zijn hoedanigheid van handelaar, of dit inschrijvingsnummer in zijn inleidende dagvaarding niet vermeldt, steeds de vrije toegang tot de gerechtszaal behoudt, indien het door hem ingestelde geding, wat hem betreft, van burgerlijke aard is, waar b.v. het geschil een onroerend recht betreft o.m. een onroerend beslag (6).

B. *Tweede middel van appellant :*

de geïntimeerde, — oorspronkelijke aanleggers, — zijn tussenbeide gekomen in een Pauliaanse rechtsvordering, ingesteld door de N.V. « Crédit Industriel et Automobile » tegen appellant en anderen, geding dat eindigde met een vonnis dd. 12 October 1950, waarbij een schenkingsakte van onroerende goederen, voorwerp van onderhavig beslag, nietig verklaard werd. Zij hebben echter nagelaten hun toenmalige inleidende dagvaarding te doen inschrijven op het kantoor der hypotheeken, overeenkomstig art. 3 der hypothecaire wet dd. 16 December 1851. Dienvolgens, — aldus appellant — is de vordering tot van waarde verklaring van het onroerend beslag, steunend op het ingevolge deze niet ingeschreven eis in tussenkomst verleende vonnis, niet ontvankelijk.

Het volstaat dienaangaande vast te stellen, dat bedoeld vonnis in kracht van gewijsde gegaan is en verder regelmatig ingeschreven werd op het kantoor der hypotheeken, om te doen blijken dat dit middel elke ernstige grond mist.

C) Derde middel van appellant.

De onderhavige rechtspleging is niet ontvankelijk en nietig omdat :

1) Het inleidend exploit van dagvaarding dd. 22 Maart 1951 vermeldt op het origineel « sprekende met hem zelf », terwijl het afschrift door de deurwaarder aan appellant afgegeven afschrift vermeldt : « sprekende met haar zelf ».

2) De bij de artikelen 63 en volgende Rv. voorgeschreven formaliteiten werden niet nageleefd, daar het « visum » van de bevoegde burgemeester o.m. ontbrak onderaan het bevel tot betaling in het exploit van beslag dd. 20 Februari 1951, althans op het afschrift van dit exploit.

1) Wat het eerste deel van dit middel betreft, hetwelk steunt op de schending van art. 61 Rv. volstaat het te verwijzen naar de bepalingen van het art. 173, eerste lid Rv. zoals dit artikel door art. 10 van het K.B. n° 300 dd. 30 Maart 1936 gewijzigd werd : « Geen enkele nietigheid van het exploit of van procesakte kan worden aanvaard, tenzij bewezen is dat zij de belangen van de tegenpartij schaadt ».

Zoals het arrest van het Hof van Verbreking dd. 22 Januari 1938 (Pas. 1938, I, 23) en de daaronder gestelde noot duidelijk hebben doen uitkomen, heeft het K.B. n° 300 dd. 30 Maart 1936, zonder het echter uitdrukkelijk te verklaren, het stelsel van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering volkomen omgekeerd, vermits dit K.B. de regel van het art. 1029 van dit Wetboek feitelijk heeft afgeschaft.

Menigvuldige gerechtelijke beslissingen hebben dan ook sedertdien de opgeworpen nietigheid van deurwaardersexploten wegens het niet in acht nemen van sommige voorschriften van art. 61 Rv. van de hand gewezen, omdat de partij, die deze nietigheid inriep bovendien niet bewees dat die nietigheid haar belangen of haar verdedigingsrecht had geschaad (7).

In onderhavig geval wordt door appellant niet eens gewag gemaakt van enigerlei nadeel, dat hij bij de uitoefening van zijn rechten door bedoelde nietigheid zou hebben geleden.

Het middel gaat dienvolgens naar ons oordeel niet op.

2) Wat het tweede deel van dit derde middel betreft, dient met de eerste rechter te worden vastgesteld, dat het origineel van beide deurwaardersexploten, dd. 20 Februari en 12 Maart 1951 regelmatig en tijdig geïntimeerd werden door de bevoegde burgemeester,

overeenkomstig de artikelen 14 en 18 der wet dd. 15 Augustus 1854, die deze formaliteit enkel voor het oorspronkelijk bescheid vereisen, en niet voor het afschrift. Het opgeworpen middel is dus volkomen ongegrond.

D) Besluit :

Al de door appellant opgeworpen middelen missen vóór het Hof zoals vóór de eerste rechter elke ernstige grond.

Wij besluiten derhalve tot de afwijzing van het beroep, voor zoveel de akte van hoger beroep als rechtsgeldig mocht beschouwd worden.

Arrest

Gezien de stukken, o.m. het vonnis van de Rechtbank van Eerste Aanleg te Dendermonde, d.d. 13 April 1951, waartegen Van Vossele Ernest tijdig hoger beroep heeft ingesteld;

Overwegende dat dit beroep bij gebrek aan vermelding der grieven nietig is; dat immers in zake onroerend beslag bij artikel 71 van de wet van 15 Augustus 1854, gewijzigd door artikel 34 van het Koninklijk Besluit van 30 Maart 1936, uitdrukkelijk wordt voorzien dat de akte van beroep op straf van nietigheid de grieven moet vermelden; dat weliswaar in casu de akte van beroep de middelen opsomt, welke door appellant in eerste aanleg ingeroepen werden; maar dat deze middelen in de beschouwingen van het bestreden vonnis uitvoerig werden weerlegd, en dat in de beroepsakte de bewijsvoering van het bestreden vonnis niet wordt besproken;

Om die redenen,

Het Hof,

Gelet op artikel 24 van de wet van 15 Juni 1935;

Gehoord in zijn eensluidend advies de heer Matthys, substituut procureur-generaal;

Verklaart de akte van beroep nietig; veroordeelt appellant tot de kosten van de aanleg.

(1) Brussel : 11 Juli 1891; Pas. 1892-II-5; Brussel : 12 eM 1898; Pas. 1898-II-383; Gent : 16 Juni 1922; B.J. 1923, kol. 157; Verbreking : 6 November 1924; Pas. 1925-I-8.

(2) Waelbroeck : B III, blz. 266; Carsonnet : B.V., Par. 951, blz. 192.

(3) Orléans : 21 December 1852; Dall. Pér. 1854-II-163; Caen : 10 Juni 1879; Dall. Pér. 1881-II-17; Pau : 11 April 1900; Dall. pér. 1901-II-220.

(4) Marcotty : B.II, nr 676, blz. 346-347.

(5) Zie o.m. Brussel : 28 April 1888, J.T. 1888, kol. 677; Luik : 20 Juni 1894, B.J. 1894, kol. 1398; Luik : 16 Februari 1918, Rev. Prat. Not. 1919, blz. 275; Luik : 26 Mei 1932, Rev. Prat. Not. 1933, blz. 314; Brussel : 29 Nov. 1950, R.W. 1950-1951, kol. 788, J.T. 1951, blz. 272; Cass. F.R. : 8 Augustus 1854, Dall. Pér. 1854-I-274; Cass. Fr. : 17 Juli 1867, Dall. Pér. 1867-I-390; Grénoble : 6 Augustus 1896, Dall. Pér. 1896-II-115.

(6) L. Fredericq : « Traité de Droit commercial Belge. Uitg. 1946. B.I., blz. 22, nr 118 en de aldaar aangehaalde rechtspraak.

(7) Zie de beslissingen vermeld in : « Recueil Annuel de Jurisprudence Belge », uitgegeven door Larcier onder leiding van Van Reepinghen, Pirson en Cambier, V° Exploit, Matière Civile. Jaar 1949 : nr. 1, 3, 5, 6; Jaar 1950 : nr. 2, 3, 13. Zie ook : Brussel : 13 December 1950, J.T. 1951, blz. 288; Verbreking : 26 Januari 1950, Pas. 1950-I-361; J.T. 1950, blz. 171.

HOF VAN BEROEP TE GENT

3e Kamer. — 24 November 1951.

Voorzitter : M. De Brabandere.
 Raadsheren : MM. Jacquart en Vanparys.
 Advocaat-Generaal : M. Vanhoudt.
 Advocaat : Mr Ch. Piret.

Betrekkelijke bevoegdheid in strafzaken. — Plaats waar de verdachte is gevonden.

Tot kennisneming van een strafvordering zijn gelijkelijk bevoegd de Rechtbank binnen welker rechtsgebied het feit is begaan, die binnen welker rechtsgebied de verdachte woont en die binnen welker rechtsgebied de verdachte kan gevonden worden.

De verdachte moet geacht worden te zijn gevonden binnen het rechtsgebied van de Rechtbank, waarvan de rechter van instructie hem gehoord en bevel tot zijn aanhouding verleend heeft.

O. M.t / Antoine Richard.

Overwegende dat het Openbaar Ministerie tijdig en op geldige wijze in hoger beroep is gekomen;

Overwegende dat het waar is dat het aan verdachte te laste gelegde feit te Brussel of in het arrondissement Brussel gepleegd werd, en dat verdachte in het arrondissement Brussel zijn domicilie heeft;

doch dat de Correctionele Rechtbank te Dendermonde zich ten onrechte op die gronden onbevoegd heeft verklaard;

Overwegende inderdaad dat, naar de bepalingen van de artikelen 23 en 63 van het Wetboek van Strafvordering, gelijkelijk bevoegd zijn de Procureur des Konings en de Rechtbanken van het arrondissement waar het misdrijf is begaan, en van het arrondissement waar beklagde gedomicilieerd is en van het arrondissement, waar beklagde is kunnen gevonden worden;

Overwegende dat verdachte op 14 Januari 1950 vrijwillig voor de rechter van instructie bij de Rechtbank van eerste aanleg te Dendermonde verschenen is, er door deze magistraat verhoord werd en tegen hem een bevel tot aanhouding verleend werd;

dat hij aldus moet worden aangezien als zijnde in het arrondissement Dendermonde gevonden geweest, hetgeen medebrengt dat de Rechtbank van dit arrondissement bevoegd was;

Overwegende dat bij toepassing van artikel 215 van het Wetboek van Strafvordering het Hof de zaak tot zich moet trekken; dat de zaak zich in staat bevindt om ten gronde gewezen te worden;

Overwegende dat de qualificatie van de telastlegging een missing bevat, waar zij zegt dat het misdrijf gepleegd werd te St-Niklaas, terwijl het te Elsene in de woning van getuige Mels Irène begaan werd; dat de missing in die zin dient verbeterd te worden;

Overwegende dat verdachte ter terechtzitting der Rechtbank, dagtekenende 9 Mei 1950 aanwezig was, waar getuige Mels Irène, op zijn verzoek, verhoord werd en er de plaats van het misdrijf aangeduid heeft; dat bijgevolg verdachte van de omstandigheid van plaats niet onwetend is geweest en in de gelegenheid geweest zich daarop te verdedigen;

Overwegende dat uit het getuigenis in het gerechtelijk onderzoek alsook ter terechtzitting der Correctionele Rechtbank ten genoegen van rechte is gebleken dat verdachte zich aan het hem te laste gelegde misdrijf schuldig heeft gemaakt, zoals dit misdrijf in de

dagvaarding omschreven staat, met dien verstande nochtans, dat het niet te St-Niklaas, doch te Elsene of in het arrondissement Brussel begaan werd;

BURGERLIJKE RECHTBANK TE ANTWERPEN

4e Kamer. — 4 Juli 1951.

Alleenrechtsprekend rechter : M. Roevens.

O. M. : M. Goemaere.

Advocaten : Mrs Le Paige en Stuyck.

Vennootschap. — Schriftelijke afstand van aandelen «voor bewezen diensten». — Op de verkrijger rustende bewijslast. — Vergeldende schenking?

Schriftelijke afstand van aandelen in een vennootschap voor «bewezen diensten».

Hij die zich op de geldigheid van die afstand beroept onder bezwarende titel, zou op zijn minst moeten bewijzen :

1° dat de zgn. bewezen diensten op geld waardeerbaar zijn.

2° dat de overgedragen aandelen de juiste tegenwaarde vertegenwoordigen van de beloonde diensten.

3° dat een contractuele verhouding tussen partijen bestond, krachtens welke hij zelf tot zekere «verplichtingen» gehouden was?

Een eigenlijke vergeldende schenking moet naar vorm en inhoud regelmatig geschieden.

Cl. Ba t/ V.T.

Overwegende dat de vordering er toe strekt voor recht te horen zeggen, dat verweerder geldig aan aanlegger 150 maatschappelijke aandelen der N.V. P. heeft afgestaan;

Bijgevolg verweerder te horen veroordelen om daags na de uitspraak van het te wijzen vonnis bij de «Banque de Commerce», N.V. Lange Gasthuisstraat 30, te Antwerpen, neder te leggen 150 maatschappelijke aandelen der N.V. P. ten einde er geblokkeerd te worden tot 1 September 1953, met dien verstande dat overeenkomstig de verbintenis van 1 September 1948 aanlegger tot op 1 September 1953 het vruchtgebruik van die aandelen zal genieten en na 1 September 1953 de volle eigendom ervan zal hebben;

Overwegende dat aanlegger tot staving van zijn eis voorlegt een op 1 September 1948 door verweerder ondertekend geschrift, luidende als volgt : «Ondergetekende E. V. T., Antwerpen, eigenaar van 45 % maatschappelijke aandelen der firma N.V. P., verklaart bij deze honderd vijftig maatschappelijke aandelen der firma N.V. P. af te staan, nadat deze door het Sekwester zullen vrijgegeven zijn, aan de heer Cl. B., Antwerpen, voor bewezen diensten. Deze honderd vijftig maatschappelijke aandelen zullen gedurende een periode van vijf jaar, 1948-1953, in de Banque de Commerce geblokkeerd worden door ondergetekende. Deze maatregel wordt getroffen, opdat de bedoelde honderd vijftig aandelen niet in vreemde handen zouden komen om een minderwaarde aan deze aandelen te geven. Ook zullen deze honderd vijftig aandelen, zolang ze geblokkeerd zijn, over geen stemrecht beschikken en alleen het vruchtgebruik of de coupons genieten. Te goeder trouw opgemaakt op 1 September 1948, getekend E. V. T.»

Overwegende dat de «bewezen diensten» waarvan sprake en dewelke aanlegger voorhoudt gepresteerd

te hebben, er op neer komen dat, dank zij zijn persoonlijke relaties en tussenkomsten de sequestratie van de N.V. P., waarin verweerder eigenaar was van 45 % der aandelen, op 1 September 1948 opgeheven kon worden in deze zin dat de N.V. P. voor haar rekening de exploitatie mocht beginnen onder contrôle van de Dienst, dat aanlegger bij uitsluiting van verweerder deel nam aan onderhandelingen, die tot toekenning leidden van de bankgarantie van fr. 30.000.000 door de n.v. Banque de Commerce (Barclay's Bank) zoals deze garantie door de Dienst werd geëist;

Overwegende dat de voorlopige opheffing van het sequester, zoals blijkt uit de voorgebrachte briefwisseling, voornamelijk bekomen werd dank zij de garantie van de Banque de Commerce;

Dat het best mogelijk is dat de relatie van aanlegger met die Bank een rol speelde bij de beslissing van die Bank, maar dat toch onmiddellijk hieraan dient te worden toegevoegd:

1° Dat de Banque de Commerce alleen borg stond tot een bedrag van frs 30.000.000 voor de N.V. P. tot de volledige afbetaling van de veroordelingen, voor dewelke de N.V. burgerlijk verantwoordelijk zou verklaard worden;

2° Dat het risico miniem was, daar de contrôle van de Dienst van het Sequester bleef bestaan, de opheffing bij de minste tekortkoming kon ingetrokken worden en al de aandelen onder sequester bleven; dat het gering bedrag van de aangerekende commissie zulks aanwijst;

3° Dat het geven van zulke borgstelling zeer vaak geschiedde;

4° Dat de Banque de Commerce door het geven van de borgstelling een oude en belangrijke cliënte terugwon;

Overwegende dat natuurlijk bij de beoordeling geen na 1 September 1948 bewezen « diensten » in aanmerking kunnen komen, daar voormeld geschrift op 1 September 1948 ondertekend werd en de bewezen diensten dus blijkbaar op vóór die datum bewezen diensten doelen;

Dat verder geenszins bewezen is dat de tussenkomst van aanlegger uitsluitend gebeurde om speciaal aan verweerder dienst te bewijzen; dat men zelfs uit de elementen van de zaak eerder de indruk krijgt, dat aanlegger zijn bemoeiingen deed met andere oogmerken en men zich afvraagt waarom juist slechts aandeelhouder V. T., verweerder in tegenwoordig geding, afstand verklaarde te doen van zekere aandelen;

Overwegende dat verweerder echter te ver gaat, wanneer hij beweert dat hij slechts onder morele dwang ondertekende, t.w. dat het salaris van zijn zoon, wiens betrekking van bedoelde ondertekening zou afgehangen hebben, hem zo broodnodig was als aan zijn zoon, die geen andere inkomsten had;

Overwegende dat het bewijs van zulke dwang of bedreiging noch geleverd is noch aangeboden wordt te leveren; dat, zolang zulks niet het geval is, dan ook dient te worden aangenomen, dat zekere bemoeiingen van aanlegger ten goede zijn gekomen van verweerder;

Overwegende dat aanlegger in rechte de afstand ontleedt als zijnde een rechtshandeling onder bezwarende titel, waarbij aan ene partij, die zich van zijn verplichtingen gekwetend heeft, de vergoeding wordt toegekend, waarop zij recht had;

Overwegende dat aanlegger om de geldigheid van het geschrift van 1 September 1948 te kunnen aantonen *ten minste* zou moeten bewijzen:

1° dat de diensten op geld waardeerbaar zijn (Aubry et Rau: Cour de Droit civil français, 5e éd., p. 310, par. 702);

2° dat het gegeven de juiste tegenwaarde vertegenwoordigt van de aldus beloofde diensten (Kluyskens, Schenkingen en Testamenten, 145);

Dat bij ontstentenis daarvan het voor de Rechtbank onmogelijk is de waarde der afgestane aandelen te vergelijken met het gedeelte van de verrijking van het vermogen van verweerder, dat te danken was aan het optreden van aanlegger;

Overwegende dat aanlegger bovendien in gebreke blijft het bestaan te bewijzen van een contractuele verhouding tussen partijen, krachtens dewelke hij zelf tot zekere « verplichtingen » gehouden was;

Dat het gebrek aan een wederzijdse overeenkomst onder bezwarende titel natuurlijk niet betekent, dat geen (vrienden)diensten in feite kunnen bewezen zijn (zie dienaangaande hierboven) noch dat daarvoor als dank geen afstand kan gebeuren;

Dat men dan echter staat voor de eigenlijke vergeldende schenking (De Page, t. VIII, I, n° 401 C 2d), die regelmatig naar vorm en inhoud dient te geschieden;

Overwegende dat in casu ook niet beweerd wordt dat de afstand een uitvoering van een natuurlijke verbintenis zou wezen;

Om die redenen,

De Rechtbank,

Gehoord in openbare zitting van 13 Juni 1951; het eensluidend advies van de heer Goemaere, Subst. Proc. des Konings, uitgebracht in de Nederlandse taal, rechtdoende op tegenspraak, alle verdere en strijdige besluiten verwerpende;

Verleent akte aan verweerder dat hij het geding in elk lid van de eis op fr. 30.000 schat enkel om aan de wetten op aanleg en bevoegdheid te voldoen.

Verklaart de door aanlegger in ondergeschikte orde ingestelde vordering tot het houden van een getuigenverhoor ontvankelijk, doch ongegrond;

Verklaart de eis in hooforde ontvankelijk, doch ongegrond, wijst dienvolgens aanleggers vordering af en veroordeelt hem tot de kosten.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE HASSELT

29 Februari 1952.

Voorzitter: M. Kranzen.

O.M.: M. Carlier.

Advocaten: Mrs Maris, Marck (Antw.) en Gruyters.

1. Verkeer. — Ruime strekking van art. 12, lid I, Algemeen Verkeersreglement. — Daaronder is begrepen het laten vallen van slijk. — Onvoorzienbare hindernis. — Medeschuld van de autobestuurder (met te grote snelheid rijden).

2. Onrechtmatige daad. — Verantwoordelijkheid van de bewaker ener zaak beperkt tot het geval dat de schade door een gebrek dezer zaak veroorzaakt werd.

1. Artikel 12, lid I van het Algemeen Verkeersreglement heeft een ruime strekking, zodat onder het daarin vermelde « laten vallen » ook het onvrijwillig laten vallen van slijk op de weg, wat het verkeer gevaarlijk maakt, daaronder begrepen is.

De aanwezigheid van slijk op een bepaald gedeelte van een algemeen als uitstekend bekend staande weg, is als een onvoorzienbare hindernis voor de weggebruikers aan te merken.

Het feit, dat de bestuurder van de geslipte auto met een in verband met de lichtheid van de wagen — een Volkswagen — te grote snelheid heeft ge-

- reden, heeft ten gevolge, dat het ongeval voor 1/3 aan zijn onvoorzichtigheid moet worden geweten.*
2. *De bewaker ener zaak is slechts verantwoordelijk, indien schade is veroorzaakt door een gebrek dezer zaak, niet wanneer de zaak (in casu de weg) geen gebrek had, doch door de daad van een derde een gevaarlijke toestand is geschapen.*

N.V. De Luikse Verzekering t/ Belgische Staat
(Landsverdediging en Openbare Werken)

Overwegende dat op 5 April 1951 de auto, eigendom van een verzekerde van eiseres en bestuurd door de genaamde Frey te Hechtel, Kamperbaan, slipte en enige malen over de kop sloeg;

dat Frey licht werd gekwetst en de auto zwaar beschadigd, dat eiseres thans betaling vordert van de som van 28.062 frank, welke zij aan haar verzekerde uitkeerde;

Overwegende dat zij zich ten einde wendt: 1° tegen de Staat, Ministerie van Landsverdediging, omdat het ongeval zou te wijten zijn aan slijk op de weg, achtergelaten door manoeuvrerende tanks; 2° tegen de Staat, Ministerie van Openbare Werken, bewaker van bedoelde weg;

Overwegende dat niet wordt betwist dat het ongeval te wijten is aan de hierboven vermelde omstandigheid; dat eerste verweerder echter voorhoudt dat, in tegenstelling met de bewering van eiseres, het onvrijwillig achterlaten van slijk niet valt onder toepassing van artikel 12, 1 van het Algemeen Verkeersreglement; dat hij niet de bewaking heeft van de weg; dat het slijk geen onvoorziene hindernis was voor de autobestuurder;

dat deze met een overdreven snelheid heeft gereden en misschien wel in volle vaart een uitwijkingsmanoeuvre heeft uitgevoerd;

Overwegende dat de draagwijdte van artikel 12, 1 van het Algemeen Verkeersreglement zeer algemeen is, vermits er sprake is van « laten vallen »;

dat bijgevolg ook het onvrijwillig laten vallen van slijk, dat het verkeer gevaarlijk maakt, een overtreding uitmaakt (Les Nouvelles, Code de la Route, nrs 2674 en volgende);

dat trouwens uit de bundel van het strafrechtelijk onderzoek, waarnaar alle partijen verwijzen, blijkt dat dit feit niet toevallig en uitzonderlijk was en de legeroverheid dus moest op de hoogte zijn van de door haar tanks geschapen toestand;

Overwegende dat het feit, dat de landbouwers, die met hun karren slijk op de wegen brengen, niet worden vervolgd, het gevolg kan zijn van redenen van opportuniteit, waarover het Openbaar Ministerie heeft te beslissen;

dat dit niet wegneemt dat er werkelijk overtreding der wet en verantwoordelijkheid kan bestaan;

dat trouwens in landbouwstroken de weggebruikers zich aan de aanwezigheid van slijk kunnen verwachten in bepaalde seizoenen, hetgeen niet het geval is in de heidevlakte van het Kamp van Beverlo;

Overwegende dat het slijk niet verspreid was over een grote afstand;

dat de aanwezigheid van dit slijk bijgevolg op deze algemeen als uitstekende bekende weg een onvoorziene hindernis was voor de weggebruiker;

Overwegende echter dat 1° verweerder terecht opmerkt dat nochtans alleen de auto van de verzekerde van eiseres is geslipt;

Overwegende dat uit het strafrechtelijk onderzoek is gebleken, dat Frey minsten met de door hem opgegeven snelheid van 70 à 80 km. per uur heeft gereden en dat hij met die snelheid een weinig naar rechts heft moeten uitwijken voor militaire colonnes;

dat de wegvastheid van lichte wagens, zoals de hier bedoelde Volkswagen, niet van die aard is, dat zonder gevaar in alle omstandigheden met zulke snelheid kan worden gereden;

dat dan ook het feit, dat Frey een ongeval had, daar waar vele andere voertuigen zonder hinder passeerden, en hij dan nog herhaalde malen over de kop sloeg, voor 1/3 moet worden toegeschreven aan de onvoorzichtigheid van de bestuurder zelf, rekening houdende met de karakteristieken van het bestuurde voertuig;

Overwegende dat eiseres zowel als 1e verweerder ten onrechte een verantwoordelijkheid willen leggen ten laste van het Departement van Openbare Werken;

Overwegende dat de bewaker van een zaak slechts verantwoordelijk is, wanneer er schade wordt veroorzaakt door een gebrek dezer zaak;

Overwegende dat de zaak, in dit geval de weg, geen gebrek had, maar dat er door de daad van een derde een voor het verkeer gevaarlijke toestand werd geschapen;

dat tweede verweerder dus niet kan worden verantwoordelijk gesteld voor het ongeval;

Overwegende dat het gevraagde bedrag gerechtvaardigd is door de overgelegde bescheiden;

dat het billijk was aan de verzekerde de som uit te keren van 5.713 frank, omdat het beweegbaar dak van de auto moest vervangen worden door een vast dak, daar een beweegbaar niet meer was te bekomen en de wagen hierdoor een waardevermindering onderging;

dat eerste verweerder aldus te betalen heeft:

$$\frac{28061 \times 2}{3} = 18.708 \text{ frank}$$

Gelet op de voorschriften van de artikelen 2-30 tot 37 der wet van 15 Juni 1935, welke nageleefd zijn;

Om deze beweegredenen,

De Rechtbank, uitspraak doende op tegenspraak, gehoord de Heer Carlier, Substituut-Procureur des Konings in zijn eensluidend advies, uitgebracht in de Nederlandse taal ter zitting van 15 Februari 1952;

Verklaart de eis ontvankelijk en gegrond tegen eerste verweerder, zoals hierboven vermeld, doch ongegrond tegen tweede verweerder;

Dienvolgens (enz.).

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE GENT

3e Kamer. — 14 Februari 1952.

Voorzitter: M. Reyniers.

Rechters: M.M. Loicq en de Baillie.

Ref. M. Cloquet.

Advocaten: Mrs van Schoote en De Vos.

Koop en verkoop ener handelszaak. — Aanbod van gereede betaling, gevolgd van consignatie van de koopsom. — Bevoegdheid van de Rechtbank van Koophandel om kennis te nemen van de vordering tot vanwaardeverklaring daarvan. — Overeengekomen onbindende voorwaarde. — Onjuist gebruik door partijen van het woord «nietigheid».

Verkoop van een handelszaak met beding, dat de kopers eerst na volledige betaling van de koopsom eigenaars zouden worden en dat zij «tot meerdere waarborg der betaling» de verplichting op zich nemen de handelszaak niet aan derden over te dragen, zolang hun schuld niet geheel voldaan is, op straffe van nietigheid der overeenkomst.

De kopers dragen de handelszaak aan derden over

en doen nadien aanbod van gerede betaling, gevolgd van consignatie der hoofdsom en interesten.

Bevoegdheid: de Rechtbank van Koophandel is bevoegd om kennis te nemen van de geschillen betreffende de geldigheid van een aanbod van gerede betaling, gevolgd van consignatie, wanneer het gaat om de betaling ener handelsschuld.

«Nietigheid» in het hierboven aangehaalde beding: partijen hebben ten onrechte het woord «nietigheid» gebruikt. Nietigheid betekent, dat een rechtshandeling van haar totstandkoming af met zodanige gebreken behept is, dat zij geen rechtsgevolg kan hebben.

Bij voormeld beding hebben partijen bij eventuele overtreding door kopers niet de nietigheid van de overeenkomst kunnen bedoelen, doch slechts de verbreking of ontbinding daarvan zonder echter te bepalen, dat deze van rechtswege zou intreden. Daar de verkoper vóór de dag, waarop aanbod van gerede betaling en consignatie geschieden, de ontbinding van de overeenkomst niet gevorderd heeft, bestond deze te dien dage nog.

Het litigieuze beding beoogde overigens «een meerdere waarborg» voor de betaling van de koopprijs; daar deze ter beschikking van de koper is gestort in de Consignatiekas, is het doel van het beding bereikt.

Verbraecke t/ Van Lancker.

Overwegende dat eisers op 2 Maart 1947 van verweerder een handelszaak hebben gekocht met tijdsbepaling;

dat bedongen was dat eisers eerst te rekenen van de volkomen betaling van de prijs eigenaars zouden worden;

Overwegende dat eisers de prijs met interesten, zijnde samen 178.648 fr. op 25 Januari 1952 in de Consignatiekas hebben gestort;

dat zij bij onderhavige vordering aan de Rechtbank vragen hun aanbod van betaling geldig, regelmatig en voldoende te verklaren en voor recht te zeggen, dat eisers ten gevolge van voormelde betaling bevrijd zijn van elke verbintenis, voorzien bij de akte van 20 Maart 1947, waarbij zij de litigieuze handelszaak kochten;

Wat betreft de bevoegdheid:

Overwegende dat de verkoop van bedoelde handelszaak aan de zijde van verweerder een daad van koop-handel is (M. Fredericq, Principes I, nr 18);

dat hetzelfde karakter eveneens toekomt aan de verplichting, welke verweerder kan hebben om de koopprijs van de handelszaak te aanvaarden;

dat de Rechtbank van Koophandel bevoegd is om van de geschillen te kennen betreffende de geldigheid van een aanbod van betaling gevolgd van consignatie, wanneer het de betaling geldt van een handelsschuld;

Overwegende dat verweerder de geldigheid van het aanbod betwist onder voorwendsel, dat eisers op 25 Januari 1952, datum der consignatie, elk recht tot aankopen van de handelszaak verloren hadden;

dat het verval van bedoeld recht volgens verweerder zou voortspruiten uit het feit, dat eisers op hun beurt de handelszaak aan derden zouden verder verkocht hebben vóór elke storting van de prijs, dat is op een ogenblik, waarop zij nog geen eigenaars waren van die handelszaak, — en dit alhoewel de akte van verkoop tussen eisers en verweerder bedong dat «tot meerdere waarborg der... betalingen ontzeggen de overnemers (eisers) zich uitdrukkelijk bij deze het recht gedurende de ganschen tijd van het geheel of gedeeltelijk bestaan van hun schuld, het afgestane

handelsfonds... te verkopen of af te staan of over te dragen onder straf van nietigheid der overeenkomst»;

Overwegende dat partijen het woord «nietigheid» verkeerd hebben gebruikt;

dat «nietigheid» de gebreken betekent, waarmee een rechtshandeling kan behept zijn vanaf haar vorming, m.a.w. op het ogenblik dat zij verricht wordt (wilsgebrek, onbekwaamheid, voorwerp indruisende tegen de openbare orde, enz.);

Overwegende dat partijen klaarblijkelijk hun overeenkomst niet nietig hebben bevonden en verklaard op het ogenblik zelf dat zij ze sloten;

dat het duidelijk voorkomt, dat zij de gebeurlijke niet-aakoming hebben bedoeld door eisers van hun verbintenis om de handelszaak niet te vervreemden vooraleer de prijs daarvoor te hebben betaald;

dat partijen van zulk geval geen oorzaak van «nietigheid» hebben kunnen maken en klaarblijkelijk als sanctie van de gebeurlijke ongeoorloofde vervreemding de verbreking of ontbinding van de overeenkomst hebben willen voorzien;

Overwegende dat zij nochtans niet bepaald hebben, dat die verbreking van rechtswege zou intreden door het enkel feit der vervreemding;

dat de verbreking van de overeenkomst vóór 23 Januari 1952 niet werd gevorderd;

dat de overeenkomst derhalve op dat ogenblik nog geldig bestond;

Overwegende overigens dat het litigieuze beding geen ander doel beoogde dan een «meerdere waarborg» voor de betaling van de prijs;

dat, waar de prijs juist ter beschikking van verweerder ligt in de Consignatiekas, het doel van het beding vervuld werd zodat het zonder belang geworden is, dat eisers vooreerst de overeenkomst op dit punt wel dan niet nageleefd hebben;

Overwegende dat de bij de overeenkomst voorziene termijn, waarop eisers eigenaars van de handelszaak zouden worden, door het feit der betaling in de Consignatiekas verstreken is;

Overwegende dat verweerder derhalve sedert 25 Januari 1952 zelf geen eigenaar meer is van de litigieuze handelszaak en bijgevolg ook over geen recht meer beschikt om zich te verzetten tegen de overdracht van die handelszaak aan derden;

Om deze redenen,

de Rechtbank,

Makende melding dat de artikelen 2 en 30 tot 42 der taalwet van 15 Juni 1935 werden nageleefd;

Verklaart de vordering ontvankelijk en gegrond,

Dienvolgens verklaart geldig, regelmatig en voldoende het door eisers aan verweerder gedane aanbod om hem tegen afgifte van een geldig en volkomen kwijtschrift, als prijs van de litigieuze handelszaak met de interesten vanaf 20 September 1951 tot 25 Januari 1952, de som van 178.648 fr. te betalen, welke zij op laatstvermelde datum daartoe gestort hebben in de Consignatiekas te Gent, Volderstraat nr 1;

Zegt voor recht dat eisers ingevolge hun aanbod geacht worden hun schuld te hebben betaald, welke zij jegens verweerder hadden aangegeven bij akte de dato 20 Maart 1947, verleden ten overstaan van Meester Martens, Notaris te Gent, en derhalve vanaf 25 Januari 1952 geen interesten meer aan verweerder schuldig blijven;

Machtigt verweerder voormelde som te innen tegen geldig en volkomen kwijtschrift;

Verwijst verweerder in de kosten van het geding en in die van de procedure van aanbod, gevolgd van consignatie.

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE KORTRIJK

12 Januari 1952.

Voorzitter : M. Van Lerberghe.

Referendaris : M. Vandekerckhove.

Advocaten : Mrs Gits en Debeuckelaere.

1. **Bewijs. — Betaling. — Verlies van kwitantie. — Toelaatbaarheid van bewijs door getuigen. — Geen rechtsverwerking.**
2. **Verjaring van interesten. — Art. 2277 B.W. van openbare orde. — Geen toepassing ambtshalve.**
3. **Ingebrekestelling. — Mondelinge ingebrekestelling in handelszaken?**

1. *De verweerder, die de door eiser gestelde koop en levering en de ontvangst der facturen niet ontkent, moet het door hem beweerde bevrijdende rechtsfeit (betaling) bewijzen. (art. 1315, lid 2 B.W.).*

De schuldenaar kan zich alleen dan op het verlies der kwitantie beroepen, wanneer dat verlies uitsluitend aan een vreemde oorzaak te wijten is bij het ontstaan waarvan enige fout of onvoorzichtigheid van de schuldenaar geen rol heeft gespeeld. Indien hij niet de vereiste maatregelen heeft genomen om de vernietiging van de kwitantie te voorkomen terwijl hij redelijkerwijze moest weten, dat zijn huis aan plundering was blootgesteld, kan hij zich niet op een vreemde oorzaak beroepen.

Bewijs door getuigen kan niet worden toegelaten ingeval de betrokkene beweert een schriftelijk bewijs te hebben gehad, wanneer het gaat om vrij belangrijke rechtshandelingen, die schriftelijk geschieden en de vereisten van de artikelen 1347 en 1348 B.W. niet aanwezig zijn.

Het feit, dat eiser negen jaar heeft gewacht om zijn vordering in te stellen brengt geen rechtsverwerking mede; daaruit kan ook geen enkel positief vermoeden voor de bevrijding van verweerder worden afgeleid.

2. *Art. 2277 B.W. is van openbare orde, doch kan niet ambtshalve door de rechter worden toegepast.*
3. *In handelszaken kan de ingebrekestelling, die noodzakelijk is om de verzuimsrenten te doen lopen, zelfs mondeling geschieden mits zij bewezen is. Wanneer partijen echter kunnen schrijven, de rechtshandelingen, waarom het gaat, belangrijk zijn, geschriften bestaan en de vereisten van de artikelen 1347 en 1348 B. W. niet aanwezig zijn, is een schriftelijke aanmaning noodzakelijk.*

Vandekerckhove t/ Ghekiere.

Aangezien eisers op grond van aan- en verkoopcontracten van cokes van verweerder de betaling vordert van vier facturen dd. 18 Februari, 18 Februari, 17 April en 28 April 1942, groot samen 14.444 frank 20 % en de wettelijke rente vanaf Mei 1942, omdat eiseres in Mei 1942 een mondelinge aanmaning tot betalen aan verweerder richtte en geen schriftelijke durfde te doen uit schrik voor de Duitsgezinde verweerder;

Aangezien verweerder, de aankopen en het bedrag impliciet erkennend, beweert de facturen onmiddellijk te hebben betaald in handen van de vertegenwoordiger van eiseres, maar beweert de kwijting niet meer te kunnen overleggen door overmacht, zijnde de plundering van zijn huis en de vernietiging van zijn papieren in September 1944 bij de bevrijding;

Aangezien verweerder niet loochent de cokes te hebben gekocht, levering ervan te hebben gekregen en

de facturen te hebben ontvangen, zodat hij het rechtsfeit van zijn bevrijding moet bewijzen (art. 1315, 2° lid);

Aangezien het verlies der kwitantie bij verweerder louter te wijten moet zijn aan een vreemde oorzaak zonder dat enige fout of onvoorzichtigheid van de verliezer in de tot standkoming der vreemde oorzaak een rol mag hebben gespeeld (zie De Page, T. III, n° 911);

Aangezien niet betwist wordt dat verweerder een heftig Duitsgezinde was onder de bezetting en dat hij zelfs wegens verklikking na de bevrijding door de Krijgsraad werd gestraft;

dat het onvoorzichtig was voor dergelijke personen bij het naderen der bevrijding geen maatregelen te nemen tot bewaring van de bewijsstukken nopens in- en uitschulden, vermits dergelijke personen konden en moesten voorzien dat allerlei vormen van wraak op hun persoon en goederen mogelijk waren, zodat verweerder niet vrij te pleiten is van enige onvoorzichtigheid of nalatigheid in het tot standkomen van de vreemde oorzaak;

Aangezien verweerder dit zo goed wist en voorzag, dat hij bij de bevrijding naar Duitsland vluchtte en dienvolgens zijn goederen en inboedel achterliet;

Aangezien inderdaad de straat geen recht moet spreken;

Aangezien Duitsgezinde groepen echter tijdens de bezetting gevaarlijke voorbeelden hadden gegeven en dat elke objectieve toeschouwer voor ongeregelde vergeldingsmaatregelen onmiddellijk bij de bevrijding vreesde; dat personen als verweerder dit als een zekere dreiging konden voorzien, zodat er ontegensprekelijk een fout in de zin van artikelen 1382 en 1383 B. W. bij verweerder bestaat, welke mede de oorzaak is geweest van de plundering;

Aangezien verweerder dienvolgens het voor een deel aan zichzelf te wijten heeft dat hij geen kwijting kan voorleggen;

Aangezien verweerder dienvolgens zijn bevrijding niet bewijst;

dat zijn verzoek tot bewijs door getuigen te worden toegelaten niet ontvankelijk is, omdat hij beweert een geschrift te hebben gehad, dat mede door zijn schuld verloren ging, en de Rechtbank in de regel geen getuigenbewijs toelaat daar waar de verhandelingen tamelijk belangrijk waren, schriftelijk gebeurden en de voorwaarden van de artikelen 1347 en 1348 B. W. niet voorhanden zijn;

Aangezien het wachten van eiseres van 1942 tot 1951 om haar inschuld te vorderen geen rechtsverlies medebrengt (zij heeft 30 jaar tijd) en dat geen enkel positief vermoeden ten gunste van verweerders bevrijding daaruit kan worden afgeleid;

Aangezien het tweede en vierde lid der motieven van dagvaarding niet, zoals verweerder het vordert, moeten geschrapt worden, daar zij in de ogen van eiseres de gronden vormen van het gemis aan schriftelijke aanmaning tijdens de bezetting en tevens de achtergrond uitmaken van het gemis aan vooruitzicht en voorzorg van verweerder om zijn bewijsmateriaal bij de bevrijding te beveiligen;

dat blijkens arrest van het Krijgshof te Gent, dd. 5 November 1946, in kracht van gewijsde en derhalve geldend « erga omnes », deze feiten vaststaan;

Aangezien, wat de gevorderde wettelijke rente betreft, verweerder de 5-jarige verjaring van art. 2277 B.W. kon opwerpen, zodat slechts de rente vanaf 30 Juni 1951, dag der dagvaarding, kon gevorderd worden en er voor eiseres klaarblijkelijk geen enkel

beletsel in Juni 1946 bestond om de schuldenaar aan te manen;

dat verweerder dit niet heeft gedaan;

Aangezien art. 2277 B.W. van openbare orde is; (R. Dall. V° Presc. civile n° 59 en n° 1051; Suppl. idem n° 609; Amiens, 14 Juni 1871, D. P. 1872, II, 58; Baudry-Lax. et Iissier, 3° éd. n° 768; Hof Gent, 11 April 1892, Pas. 92, II, 374; Hrb. Brussel, 30.4.20, Pas. 22, III, 80; W.Rr. Antwerpen, 21 Nov. 1928, Pas. 29, III, 125; W.Rr. Brussel, 16 April 1931, Pas. 32, II, 22; zie nog Laurent T. 32, n° 432);

wat medebrengt:

a) een vermoeden juris et de jure van bevrijding,
b) de onmogelijkheid voor de eiser de eed op te dragen aan wie de verjaring inroept;

c) de mogelijkheid de verjaring voor de eerste maal in te roepen in elke stand van het geding (art. 2224 B. W., V° Presc. de courte durée n° 26) tenzij in casu;

d) de onmogelijkheid voor de schuldenaar daarvan bij voorbaat afstand te doen;

Aangezien rechtsleer en rechtspraak nochtans ongeveer eensgezind aanvaarden dat, wanneer de schuldenaar de 5 jarige verjaring niet opwerpt, zij niet ambtshalve door de Rechtbank kan worden toegepast; (art. 223 B. W.; R. D. V° Presc. civ. n° 98; Baudry-Lac. et Tissier, 3° éd. n° 47 en 772; Guillouard, 2° éd. T. I, n° 303, T. II, n° 693; Cass. Fr. Req. 25 Febr. 1891, D. P. 1891, V, 406; Ripert-Boul., Tr. de M. Planiol, Ed. 1947, T. II, n° 2097; Cass. 15.3.1877, Pas. 83, I, 212, 77-I-281; Cass. 4 Mei 1883, D. P. 85, 2, 29; Kluyskens, De Verbintenissen, blz. 392 en 397; contra: Rb. Wissembourg, 16 Maart 1870, S. 1870, II, 221 met afwijzende noot Labbé);

Aangezien de Rechtbank dienvolgens moet onderzoeken of de wettelijke rente vanaf 1942 ten voordele van eiseres begon te lopen; dat de morarente een ingebrekestelling onderstelt, dewelke in handelszaken zelfs mondeling mag geschieden, op voorwaarde dat zij duidelijk bewezen zij;

Aangezien echter wanneer partijen kunnen schrijven de verhandelingen ietwat belangrijk zijn, geschriften bestaan en de voorwaarden van de artikelen 1347 en 1348 B.W. niet voorhanden zijn, een schriftelijke aanmaning noodzakelijk is;

dat ter zake de door eiseres aangeboden feiten van zedelijk geweld, al waren zij bewezen, niet afdoende zijn om te concluderen dat eiseres tijdens de bezetting en in elk geval onmiddellijk erna niet in de mogelijkheid verkeerde om zonder ernstig gevaar een sommatie tot betaling aan verweerder te betekenen;

dat dienvolgens het door eiseres gedane verzoek door de Rechtbank om tot getuigenbewijs te worden toegelaten door de Rechtbank niet toegestaan wordt en de rente slechts begint te lopen vanaf de dagvaarding;

A. eiseres het in elk geval sinds de oorlog aan zichzelf te wijten heeft dat zij geen schriftelijke sommatie heeft gestuurd;

Om deze redenen,

De Rechtbank, alle andere besluiten afwijzend;

Zegt dat er geen reden bestaat tot schrapping van het tweede en vierde lid der motieven van dagvaarding;

Veroordeelt verweerder om aan eiseres te betalen de som van 14.444,20 frank met de rechterlijke rente;

Verwijst verweerder tot de kosten van het geding;

Wijst de vordering voor het overige af;

Verklaart het vonnis uitvoerbaar bij voorraad, niet-tengestaande elke voorziening en zonder borgstelling.

VREDEGERECHT TE ANTWERPEN

2e Kanton. — 6 Maart 1952

Rechter: M. Jans.

Advocaten: Mrs J. V. Doosselaere en van Lith de Jeude

Handelshuur. — Bepaling van de huurprijs op basis van het indexcijfer, in strijd met de billijkheid en met de bedoeling van de wetgever. — Op welk tijdstip moet de normale huurwaarde worden bepaald?

Overeenkomstig art. 18 van de wet op de handelshuur-overeenkomsten doet de rechter uitspraak naar billijkheid over de geschillen, die in verband met de huurprijs en de andere modaliteiten van de hernieuwing tussen huurder en verhuurder ontstaan.

Het doen afhangen van de huurprijs van het indexcijfer stemt niet met de billijkheid overeen. De ervaring heeft geleerd, dat de schommelingen van de huurprijs niet met die van het indexcijfer gelijklopen. De huurwaarde wordt immers beïnvloed door talrijke andere factoren dan de levensduurte, o.a. de veranderingen in de aard van de straat, het min of meer modern uitzicht van het gebouw, enz.

Het doen afhangen van de huurprijs van het indexcijfer strookt overigens niet met de geest van de wet. Het principe van de herziening van de huurprijs is in art. 6 van de wet van 30 April 1951 vervat; dit art. moet aldus worden opgevat, dat om de drie jaar de huurprijs zal aangepast worden aan de huurwaarde van het onroerend goed bij het begin van elke driejaarlijkse termijn. In de loop van deze termijn is derhalve geen herziening toegelaten terwijl anderzijds alleen een wijziging in de huurwaarde daartoe aanleiding kan geven.

De huurprijs zou in billijkheid moeten bepaald worden volgens de normale huurwaarde op het tijdstip, dat de hernieuwing ingaat. Daar dit onmogelijk is zal zulks noodzakelijkerwijze moeten geschieden binnen de termijn waarin huurder en verhuurder krachtens de wet verplicht zijn hun voorstellen te doen.

Hoche t/ Stoop.

Overwegende dat krachtens overeenkomst de dato 25 Maart 1942 verweerders aan aanlegster in huur gaven voor een tijdperk van 1 Maart 1942 tot met 3 maanden na de verklaring van het einde van de oorlogstoestand in België een handelshuis gelegen te Antwerpen, Mechelsesteenweg, 77;

Overwegende dat de huurprijs voorlopig bepaald werd op Fr. 1500 per maand met bepaling dat hij alle 6 maanden zou herzien worden en vastgesteld op grond van « la valeur économique et le pouvoir d'achat de la prestation qui sert à payer la jouissance des biens »; er zou voornamelijk rekening gehouden worden met de prijs van het brood, die op dat ogenblik fr. 2,50 bedroeg en zou steeds moeten toelaten een gelijke hoeveelheid brood te kopen;

Overwegende dat bedoeld huis op 1.8.1939 verhuurd was aan de N.V. Maison Geo Tiberghien krachtens een overeenkomst de dato 7.12.1933 voor een jaarlijkse huurprijs van Fr. 21.000 verhoogd met al de belastingen ten belope van de som die zij bedroegen voor het dienstjaar 1933 met een maximum van fr. 4.000;

Overwegende dat sedert 1 Januari 1951 de huurprijs bij gemeen akkoord van partijen gebracht werd op Fr. 42.000 per jaar;

Overwegende dat bij aangetekend schrijven van

17 Juni 1951: aanlegster op grond van de wet van 30 April 1951 op de handelshuurovereenkomsten aan verweerster de hernieuwing van haar huurceel vroeg voor een tijdperk van 9 jaar;

Overwegende dat bij aangetekend schrijven de dato 8 Oogst 1951 verweerders antwoordden dat zij bereid waren de hernieuwing toe te staan aan een huurprijs overeenstemmend met die van 1939, zijnde fr. 21.000 plus een tussenkomst van fr. 4.000 in de belastingen, vermenigvuldigd met het indexcijfer;

Overwegende dat artikel 18 van de wet de rechter oplegt de geschillen die tussen huurder en verhuurder zullen oprijzen betreffende de huurprijs en de andere voorwaarden van de huurhernieuwing naar billijkheid te beslissen;

Overwegende, dat het doen afhangen van het bedrag van de huur van het indexcijfer niet met de billijkheid zou overeenstemmen;

Overwegende dat de ondervinding uitgewezen heeft dat de schommelingen van de huurprijs niet met die van het indexcijfer samenlopen;

Overwegende dat trouwens de huurwaarde van de onroerende goederen beïnvloed wordt door talrijke andere factoren dan de levensduurte zoals de veranderingen in de aard van de straat waar zij gelegen zijn, het min of meer modern uitzicht van het goed, enz.;

Overwegende dat het voorgesteld stelsel trouwens niet strookt met de geest van de wet;

Overwegende dat inderdaad de grondregel van de herziening van de huurprijs vastgesteld is bij art. 6 van de wet; dat dit art. aldus blijkbaar moet verstaan worden dat, om de drie jaar, de huurprijs moet aangepast worden aan de huurwaarde van het goed bij het aanvangen van elk driejaarlijkse termijn;

Overwegende dat hieruit voortvloeit dat, in de loop van deze termijn geen herziening toegelaten is en dat alleen een wijziging in de huurwaarde daartoe aanleiding kan geven (Vredege. Ukkel, 26 Januari 1952, J. T. 24 Febr. 1952, blz. 122; La Haye & Van Kerckhoven, J. T. 2 Dec. 1951, blz. 628 n° 28);

Overwegende dat, in alle billijkheid de huurprijs van de hernieuwde huurovereenkomst zou dienen bepaald te worden op de normale huurwaarde van het goed op de datum van de ingang der hernieuwing;

Overwegende dat gelet op de onmogelijkheid deze prijs te voorzien de rechter gedwongen is zich te plaatsen op een ogenblik dat de ingang van de hernieuwing zoveel mogelijk benadert;

Overwegende dat dit ogenblik zich noodzakelijk plaatst in het tijdperk binnen hetwelk de huurder en de verhuurder door de wet verplicht zijn hun voorstellen te doen;

Overwegende dat deze huurwaarde niet gekend is en slechts door een deskundig onderzoek zal kunnen vastgesteld worden;

.....

Vlaamse Juristen,

Abonneert U op het
RECHTSKUNDIG WEEKBLAD

VREDEGERECHT TE BERINGEN

23 Februari 1951.

Rechter : M. Vranken.

Advocaat : Mr L. Perilleux.

Advocaat. — Bepaling van honorarium. — Daarbij in aanmerking komende omstandigheden.

Voor het bepalen van het ereloon van een advocaat komen in aanmerking : het belang van de zaak, de aard en omvang der geleverde prestaties, de ervaring en de bekendheid van de advocaat, het bereikte resultaat en in zekere mate de maatschappelijke stand en het vermogen van degene, aan wie de bijstand werd verleend.

De rechter, die een niet-gemotiveerde taxatie van de Tuchtraad overdreven acht, kan, vooraleer ten gronde te beslissen, aan de advocaat opdragen een omstandige staat van honorarium en kosten op te stellen en een taxatie met advies van de Tuchtraad uit te lokken.

Mr. X. t/ Spr.

Overwegende dat de eis strekt tot betaling van 6.000 frank, door verweerder verschuldigd als saldo van een bedrag van 10.000 frank, door de aanlegger gevorderd als ereloon, waarop een afkorting van 4.000 frank betaald werd;

Overwegende dat verweerder de gegrondheid van de eis heeft ontkend en beweerd heeft, dat het bedrag van 4.000 frank ruimschoots voldoende is om de aanlegger te belonen voor de door hem bewezen diensten;

Overwegende dat de aanlegger in het bezit is van een schrijven ondertekend door de secretaris van de Tuchtraad bij de Balie te Hasselt, waarin hem werd medegedeeld dat de Tuchtraad bij beslissing van de 27 December 1950, de toelating verleende om de verweerder te dagvaarden tot betaling van de som van 6.000 frank, som welke de verweerder hem verschuldigd bleef « als ereloon en kosten voor verdediging zijner belangen voor de Onderzoekscommissie in zake burgertrouw »;

Overwegende dat de aanlegger beweert dat de Tuchtraad zijn staat getaxeerd heeft op 10.000 frank; dat hij echter heeft nagelaten een uitvoerige staat van de door hem verleende bijstand of een afschrift van de door de Tuchtraad gedane taxatie over te leggen; dat anderzijds volgens de verweerder bij zijn weten een taxatie door de Tuchtraad niet heeft plaats gehad; dat hij in elk geval geen oproeping om voor deze Raad te verschijnen ontvangen heeft en zijn bezwaren niet heeft kunnen doen gelden;

Overwegende dat, wat er ook van zij, de honoraria, overeenkomstig artikel 43 van het decreet van 14 December 1810 dienen te worden bepaald met inachtneming van het belang der zaak en de aard en de omvang van de verrichte prestaties, maar dat zij nooit de perken van een billijke gematigdheid en van een voor het ambt passende bedachtzaamheid mogen te buiten gaan; dat volgens de gebruiken eveneens mogen in aanmerking komen : de ervaring en de bekendheid van de advocaat, het bereikte resultaat en in zekere mate de maatschappelijke stand en het vermogen van degene, aan wie de bijstand verleend werd;

Overwegende dat, rekening houdend met deze voorschriften, het geeiste honorarium in het onderhavige geval op het eerst zicht overdreven voorkomt;

Overwegende dat inderdaad de tussenkomst van de

aanlegger zich schijnt beperkt te hebben tot het bijwonen van drie zittingen van de Onderzoekscommissie, opgericht in de schoot van de Nationale Maatschappij van Belgische Spoorwegen, zetelend te Antwerpen; dat zijn taak als raadsman hoofdzakelijk er in bestaan heeft het verhoor van een groot aantal getuigen bij te wonen en na te gaan of uit sommige gesprekken van verweerder of uit zekere door hem verrichte daden kon worden afgeleid, dat zijn gedrag op gebied van burgertrouw te wensen over liet; dat voor deze tussenkomst geen ingewikkelde rechtskennis vereist was en de aanlegger niet bewezen heeft, dat hij besluiten of nota's ten behoeve van de Commissie heeft moeten opstellen of vooraf een grondige of tijdrovende studie heeft moeten maken van een ingewikkeld dossier; dat hij weliswaar in het bezit is van uittreksels uit verweerders dossier, behelzende verklaringen van getuigen, maar dat de daarop voorkomende aanmerkingen door de verweerder zelf geschreven werden en de feiten, waarover het ging, zeer eenvoudig zijn; dat ten slotte het bereikte resultaat voor de verweerder niet bevredigend was, vermits uit de door hem overgelegde stukken gebleken is, dat zijn toestand later, zonder de bijstand van aanlegger, bij besluit van de Regent van de 28 December 1948 veel gunstiger beoordeeld werd dan door de Onderzoekscommissie te Antwerpen; dat ten slotte op het tijdstip dat de aanlegger zijn zorgen verleende, de vermogens-toestand van de verweerder weinig rooskleurig was;

Overwegende dat wegens al deze omstandigheden het ons nuttig blijkt vooraleer te beslissen de aanlegger nogmaals te verzoeken ons de wijze, waarop hij zijn honorarium geschat heeft, alsmede de taxatie en het desbetreffend advies van de Tuchtraad mede te delen;

Om deze redenen,

Wij, Vrederechter, gelet op de artikelen 1, 2, 34, 37 en 41 van de Wet van 17 Juni 1935, uitsprekend in eerste aanleg en op tegenspraak;

Vooraleer over de grond der zaak te beslissen;

Gelasten de aanlegger een omstandige staat van zijn honorarium en kosten op te stellen en deze voor taxatie of, indien zulks reeds gedaan werd, voor advies te onderwerpen aan de Tuchtraad van de Orde der Advocaten te Hasselt;

Gelasten hem daarenboven ons bedoelde staat met de taxatie en het advies ter inzage mede te delen of over te leggen;

Stellen de zaak te dien einde in voortzetting op onze zitting van de 13 April 1951;

Houden de beslissing omtrent de kosten aan.

NOOT. — Zie hierna het eindvonnis in dezelfde zaak.

VREDEGERECHT TE BERINGEN

29 Juni 1951.

Rechter : M. Fr. Vranken.
Advocaat : Mr L. Perilleux.

Advocaat. — Bepaling van honorarium ex aequo et bono bij gebreke aan de vereiste stukken.

Indien de advocaat in gebreke blijft een omstandige staat van het geëist honorarium en van de kosten op te stellen en een met redenen omkleed advies van de Tuchtraad over te leggen, dient het honorarium ex aequo et bono door de rechter bepaald te worden overeenkomstig de in het hiervoren opgenomen tussenvonnis aangegeven regelen, met behulp

van de niet betwiste gegevens van het geschil en met inachtneming van het tijdstip, waarop de advocaat zijn bijstand heeft verleend.

Mr X. t/ Spr.

Gelet op ons tussenvonnis van 23 Februari 1951 en op de daarin aangehaalde beweegredenen;

Overwegende dat de aanlegger in gebreke is gebleven gevolg te geven aan al de beschikkingen van genoemd tussenvonnis; dat hij, althow de zaak in voortzetting gesteld werd op 13 April jongstleden en vervolgens op zijn verzoek herhaaldelijk werd uitgesteld, tot heden heeft nagelaten een omstandige staat van het geëiste honorarium en van de kosten op te stellen en ter inzage mede te delen of over te leggen;

Overwegende dat de aanlegger ook in weerwil van de omstandigheid, dat hem meer dan vier maanden tijd werd gelaten, eerst op 25 Juni jongstleden het advies van de Tuchtraad van de Orde der Advocaten te Hasselt heeft ingewonnen, nadat de zaak een laatste maal in aanwezigheid van de partijen op onze terechtzitting van 22 Juni 1951 was opgeroepen en voor eindvonnis gesteld op heden, 29 Juni, en nadat verweerder Sp. terecht had doen gelden dat hij ingevolge aanleggers nalatigheid reeds tot viermaal toe de reis Schaarbeek-Beringen had moeten ondernemen om telkens op de terechtzitting aanwezig te zijn;

Overwegende dat, zoals hierboven reeds overwogen, de aanlegger inderdaad geen gevolg heeft gegeven aan ons verzoek een omstandige staat van zijn honorarium en kosten op te stellen en deze staat na taxatie en advies ter inzage mede te delen; dat ook in het advies geen enkele vermelding te vinden is betreffende de omstandige staat, waarom de aanlegger verzocht werd, maar dat het, na enkele beschouwingen van algemene aard, alleen de mening weergeeft van de Tuchtraad als zou het geëiste ereloon van 10.000 fr. geenszins overdreven zijn; dat daarentegen uit geen enkele der beweegredenen van het advies blijkt hoe Mter X... zijn ereloon geschat heeft, hoeveel hij in rekening heeft gebracht voor reis- en verblijfkosten, hoe lang zijn verblijf te Antwerpen geduurd heeft, uit welke posten zijn staat van honorarium is samengesteld en welk bedrag voor iedere door hem verrichte prestatie in rekening wordt gebracht; dat het advies bijgevolg ook niet in aanmerking kan genomen worden en het ereloon alleen kan bepaald ex aequo et bono op grond van de gegevens omtrent dewelke geen betwisting bestaat;

Overwegende da volgens het advies van de Tuchtraad de partijen het er over eens zijn, dat Mter X... zich viermaal heeft moeten verplaatsen van L... naar Antwerpen, eens om de bundel in te zien en driemaal tot het bijwonen van de zittingen der Onderzoekscommissie, dat een andere verplaatsing, door de aanlegger voor de Tuchtraad ingeroepen, door de verweerder is betwist; dat van deze verplaatsing bij de behandeling der zaak voor het Vrederecht geen melding werd gemaakt en dat zij overigens niet bewezen is;

Overwegende dat noch in de dagvaarding, noch in het advies, noch in enig ander stuk de datum of het jaartal dezer verplaatsingen wordt aangegeven; dat he echter vaststaat, dat zij gedaan werden vóór 7 Januari 1948 en hoogst waarschijnlijk in de loop van het jaar 1947 of in 1946, vermits Sp... reeds in 1945 aan de aanlegger zou gevraagd hebben zijn verdediging waar te nemen;

Overwegende dat, indien men rekening houdt enerzijds met het ontbreken van meer nauwkeurige gegevens omtrent de prestaties van de aanlegger en de

daarmede verband houdende onkosten en anderzijds met de overwegingen, die betreffende de tussenkomst van de aanlegger reeds in ons tussenvonniss uiteengezet werden, en met het tijdstip waarop zij plaats greep, het ereloon met inbegrip van de kosten kan bepaald worden op gemiddeld 1.500 fr. per dag of samen $4 \times 1.500 \text{ fr.} = 6.000 \text{ fr.}$; dat deze som alleszins voorkomt als een behoorlijke en billijke vergelding, vooral indien men terugdenkt aan de stand van prijzen en lonen in de jaren vóór 1 Januari 1948, afgezien zelfs van het feit, dat de aanlegger destijds met de familie van de verweerder bevriend was;

Overwegende dat de verweerder, die reeds 4.000 fr. betaald heeft, voor slot van rekening dus nog 2.000 fr. aan de aanlegger verschuldigd is:

Om deze redenen,

Op tegenspraak en in eerste aanleg beslissend,
Ons tussenvonniss van de 23 Februari 1950 uitwerkend;

Verklaren de eis ontvankelijk, doch slechts gedeeltelijk gegrond;

Veroordelen de verweerder aan de aanlegger te betalen de som van 2.000 frank, alsmede de gerechtelijke intresten op deze som;

Wijzen de eis voor het overige af en leggen de kosten ten laste van de beide partijen, ieder voor de helft...

NOOT. — Zie hiervoor het tussenvonniss in dezelfde zaak.

VREDEGERECHT TE ANTWERPEN

2e kanton. — 28 Februari 1952.

Rechter: M. E. Jans.

Adv.: Mrs J. Van Doosselaere en M. Van Caster.

Handelshuur. — Wet van 30 April 1951 niet toepasselijk op tandheelkundige klinieken.

Een tandheelkundige kliniek, die met de medewerking van tandartsen en geneesheren, de zorgen van gewone tandarts aan haar patiënten verstrekt, kan niet als een handelszaak worden beschouwd. De omstandigheid, dat zij prothese-apparaten vervaardigt en verkoopt doet niet ter zake; deze activiteit is slechts een accessorium. Doet evenmin ter zake het feit, dat partijen de kliniek als een handelszaak hebben beschouwd of aangemerkt, dat de exploitant ingeschreven is in het handelsregister, zich als handelaar heeft gedragen en publiciteitsmiddelen heeft aangewend, die door gewone tandartsen als onwaardig van hun beroep worden geweerd.

Het behoort de rechter de aard van de beweerde handelsactiviteit in se na te gaan en te beoordelen.

E. Mulle t/ P.V.B.A. Résidence avenue de Belgique en P.V.B.A. Résidence avenue de Belgique t/ Muller.

Overwegende dat de zaken ingeschreven onder nummers 8245 en 10130 verknocht zijn en dienen samengevoegd te worden;

Overwegende dat partij Muller van partij Res. Av.

de Belgique in huur heeft tegen een jaarlijkse huurprijs van 66.879,60 frank, berekend naar een huurwaarde van 37.000 frank op 1.8.1939, krachtens ons vonnis d.d. 1 Juli 1948, een appartement op de eerste verdieping, alsmede een garage in het appartement-gebouw gelegen te Antwerpen, Belgiëlei, 44;

Overwegende dat partij Muller in bedoeld appartement een tandheelkundige kliniek heeft gevestigd;

Overwegende dat bij aangetekend schrijven van 29 December 1950 partij Résidence aan voornoemde huurder de huur heeft opgezegd tegen 1 Juli 1951;

Overwegende dat bij aangetekend schrijven van 30 Juni 1951 partij Muller aan haar verhuurster, op grond van de wet van 30 April 1951 op de handelshuurovereenkomst een huurvernieuwing vroeg voor een tijdperk van 9 jaar en een huurprijs aanbod van Frs 66.880 per jaar;

Overwegende dat bij aangetekend schrijven de dd. 28 September 1951 partij Résidence antwoordde dat, naar haar mening de verhuring niet onder de toepassing van de wet van 30 April 1951 viel; dat, subsidiair, zij de huurvernieuwing slechts zou kunnen toestaan mits een jaarlijkse huur van Fr. 105.600 verwarming en warm water niet inbegrepen;

Overwegende dat een tandheelkundige kliniek, met de medewerking van tandartsen en geneesheren, aan haar patiënten al de zorgen verstrekt van een gewone tandarts;

Overwegende dat deze activiteit geen handelsbedrijf uitmaakt;

Overwegende dat niet ter zake doet dat deze activiteit gepaard gaat met het vervaardigen en de verkoop van prothese apparaten; dat dergelijke handelingen een accessorium zijn van de geneeskundige zorgen en normaal ook door gewone tandartsen uitgeoefend worden;

Overwegende eveneens dat niet ter zake doet, dat de partijen de bedrijvigheid van partij Muller als een handelszaak beschouwd of betiteld hebben, noch dat partij Muller zich heeft laten inschrijven in het handelsregisters, noch dat partij Muller zich zou gedragen hebben als een handelaar en, om zijn bedrijf te bevorderen, publiciteitsmiddelen aangewend heeft, die door gewone tandartsen of geneesheren niet gebruikt worden en zelfs als onwaardig van hun beroep geweerd zijn;

Overwegende dat de rechter behoort de aard van de bedrijvigheid op zich zelve te beschouwen en te oordelen;

Overwegende dat uit vorenstaande beschouwingen voortvloeit dat noch de huishuurwet van 20 December 1950 noch de wet van 30 April 1951 op de handelshuurovereenkomst in casu toepasselijk zijn; dat bijgevolg de door partij Résidence gedane opzegging op 29 December 1950 geldig is;

Overwegende dat het echter behoort aan partij Muller een voldoende tijdsruimte toe te staan om een andere gelegenheid te zoeken waar zij haar bedrijf zal kunnen uitoefenen.

Abonneert U op Rechtskundig Weekblad

BALIELEVEN

VERBOND DER BELGISCHE ADVOCATEN

Algemene Vergadering te Doornik op 28 Juni 1952

Op 28 Juni aanstaande zal te Doornik de jaarlijkse grote algemene vergadering van het Verbond der Belgische Advocaten plaats hebben. Wij delen hieronder mede:

1) de oproep van de Voorzitter, Stafhouder Theo Collignon, aan zijn confraters om op deze vergadering aanwezig te zijn;

2) een rondschrĳven van het Verbond, dat aan al de leden werd toegezonden.

* * *

Gedurende lange jaren hebben de advocaten de belangen van hun beroep niet verdedigd, dan wanneer de andere vrije beroepen zich op merkwaardige wijze hebben teweer gesteld. De advocaat, die individualist gebleven was, had niet begrepen dat in de nieuwe sociale omstandigheden zijn lot afhang van een bewuste en doeltreffende gemeenschappelijke actie.

Sedert enkele tijd hebben de advocaten zulks begrepen en ze hebben aan het Verbond de zorg toevertrouwd hun belangen te verdedigen. Sedert enkele jaren is dit Verbond uiterst actief; het doet werkelijk al wat mogelijk is en men mag verklaren dat er reeds resultaten werden bereikt en dat degene waarop men rekt niet meer veraf liggen.

Maar ter zake, wat is het Verbond der Belgische Advocaten? Het Verbond is niet het bestuur van het Verbond, hoe actief en toegewijd het ook weze. Het Verbond is ook niet de maatschappij zonder winstgevend doel die in zijn statuten staat ingeschreven. Het Verbond der Advocaten is het geheel der activiteiten van de advocaten die niet enkel bij het Verbond zijn ingeschreven, doch die met het Verbond samenwerken.

Een zeer groot aantal advocaten zijn ingeschreven bij het Verbond; dit getal is indrukwekkend, maar doen al de advocaten, die bij het Verbond zijn ingeschreven, hun plicht? De bijdrage betalen is een eenvoudige plicht van eerlijkheid tegenover het Verbond. Zulks is uitstekend, maar is het voldoende? Neen, de advocaat die deel uitmaakt van het Verbond moet belang stellen in de vraagstukken voor dewelke het Verbond strijdt. Hij moet bij gelegenheid het bestuur documenteren; hij moet zo mogelijk de vergaderingen bijwonen, er verklaren of hij het met de voorstellen al of niet eens is en de redenen hiervoor doen gelden. Het lid van het Verbond moet het leven van het Verbond medeleven.

Het jaar dat ten einde loopt heeft, wat dit betreft, een zeer grote vooruitgang doen vaststellen. Het aantal brieven dat door de Voorzitter en door het bestuur werd ontvangen is indrukwekkend. Allen waren bezield met dezelfde geest: het Verbond te helpen en in te lichten. De jonge militairen, voor dewelke het Verbond strijdt, hebben in dit verband een uitstekend voorbeeld gegeven. Hun brieven waren doordrongen van een bijzondere zorg voor nauwgezetheid en zij werden alle geschreven na opzoeken en na overwegingen die eer doen aan onze jonge confraters.

Voortdurend wijzen de confraters op de erge misbruiken die begaan worden door zekere zaakwaar-

nemers en deze inlichtingen zijn uiterst nuttig voor het Verbond. Elke week ontvangt het Verbond desaan gaande mededelingen, die bij het samengesteld dossier gevoegd worden. Zulks is voortreffelijk, maar op de andere gebieden dient er doorgewerkt te worden en het mag vooral niet toegelaten worden dat confraters onverschillig blijven voor de inspanningen van het Verbond. Zij dienen individueel overtuigd te worden zich te laten inschrijven, niet « om iemand genoeg te doen », doch wel met de bedoeling toe te treden tot de algemene actie voor het heil van allen.

De tijd der onnuttige klachten, de tijd van de wanhoop is voorbij; de advocaten hoeven niet te treuren, zij moeten de toestand realistisch in ogenschouw nemen en er zich rekenschap van geven dat, wanneer zij zich allen verenigen, hun rechtmatige eisen spoedig zullen worden ingewilligd.

Het Verbond dat elk jaar slechts één algemene vergadering hield heeft zijn methode gewijzigd. Te Gent, waar de tegenwoordige Voorzitter werd gekozen, had hij drie algemene vergaderingen per jaar aangekondigd. Er ontstond hierbij een ogenblik van verrassing en men vroeg zich af of zulks wel mogelijk was. Het getal vergaderingen is echter verdubbeld geworden en op elk van deze vergaderingen is er zeer ernstig gewerkt.

Sedert enkele jaren is er beslist dat de laatste Zaterdag der maand Juni steeds zou voorbehouden blijven voor de statutaire vergadering van het Verbond. De laatste Zaterdag zal voortaan de dag zijn der grote algemene vergadering. Dit jaar zal deze grote vergadering plaats hebben te Doornik.

Het is noodzakelijk dat deze dag werkelijk de gelegenheid zou worden tot het vertoon van de macht die het Verbond reeds heeft bereikt. Op hoeveel kilometer bevindt Doornik zich van uw kantoor, waarde confrater? Zulks is zonder belang, thans zijn de publieke en private verkeersmiddelen dusdanig dat ze iedereen toelaten aan de vergadering deel te nemen op de vastgestelde dag. Doornik verdient ten slotte ten zeerste uw bezoek. Het is een stad die geweldig veel geleden heeft en die wordt heropgebouwd; de balie van Doornik is een hoogstaande balie op alle gebied en vooral op het gebied van haar gehechtheid aan het Verbond, waaraan al de advocaten van Doornik sedert geruime tijd op schitterende wijze hebben medegewerkt.

Het inschrijven van een lid bij het Verbond is een stap in de goede richting. Het welslagen van een grote algemene vergadering op het einde van het rechterlijk jaar is een zeer grote vooruitgang. Elk advocaat moet op 28 Juni naar Doornik komen. Elk summier programma werd reeds medegedeeld en verdere details zullen binnenkort volgen.

Theo Collignon.

* * *

Waarde Confrater,

Ingesloten vindt U het vonnis, dat U niet kon toegestuurd worden met het laatste rondschrĳven, tengevolge van zekere materiële moeilijkheden.

Wij maken van de gelegenheid gebruik om U te melden dat de speciale uitgave van het Verbond binnenkort zal verschijnen. Ze beschrijft het leven en de bedrijvigheid van het Verbond.

Dit document zal echter alleen aan de leden, welke hun bijdrage betaald hebben, overgemaakt worden.

Wij zijn zo vrij U aan de geringheid van deze materiële bijdrage te herinneren, alsook aan de inspanningen die wij moeten doen om een op heden zeer belangrijk budget in evenwicht te houden en wij doen werkelijk beroep op al diegenen welke ons verstaan, opdat zij spontaan hun bijdrage zouden storten, op n° 840.77 (minimum : 100 fr. Voor de stagisten : 50 fr.).

Wij danken bij voorbaat onze confraters, die vrijwillig en zonder enige verbintenis voor de toekomst het bedrag hunner bijdrage zouden verhogen.

* * *

Gelieve, zoals wij het U vroegen, de dag te Doornik, waarvan het programma op 28 Juni zal doorgaan, op uw agenda aan te tekenen.

De laatste Zaterdag van Juni moet voor de advocaten een voorbehouden dag worden.

Wij vragen aan onze confraters, dewelke zaken zouden vastgesteld hebben op deze dag het uitstel ervan niet te weigeren aan diegenen, die naar Doornik wensen te komen en deze daad van confraterniteit te benutten om hen zelf te vergezellen.

Ten tijde van de Algemene Vergadering in 1949 te Gent, had het huidige comité drie vergaderingen voorzien per jaar.

Dit getal werd overschreden en de werkvergaderingen hebben doorheen de beide streken van het land plaats gehad. Zij waren ten zeerste vruchtbaar.

De volgende, na het gerechtelijk verlof zal plaats hebben einde September te Dendermonde.

Het is verstaanbaar dat niet alle leden aan deze werkzaamheden kunnen deel nemen. Wij danken niet-tegenstaande onze confraters, want dit jaar, welke ook de omstandigheden mogen geweest zijn, waren deze bijeenkomsten alle schitterend gelukt.

Het is het ogenblik, voor al dezen die ze nog niet konden bijwonen, hun confraters op de grote statutaire vergadering te Doornik te komen vervolgen.

Wij wensen eerst op de zo hartelijk als gulle uitnodiging van de Balie van Doornik te antwoorden, waarvan de gehechtheid aan het Verbond legendarisch is. Wij willen vervolgens, en op een ogenblik waarop het nodig is, door het voorbeeld van onze eensgezindheid, een nieuw bewijs geven van onze levenskracht en bewijzen, indien dit nog nodig is, dat wij vaster dan ooit besloten zijn het zo gematigde als billijke programma van onze eisen te doen slagen.

Uw aanwezigheid te Doornik zal, wees ervan overtuigd, een van de beste daden zijn voor de verdediging van onze instellingen en van ons beroep.

U zult het programma ten spoedigste ontvangen.

* * *

Gelieve te aanvaarden, waarde Confrater, de betuiging van onze zeer verkleefde gevoelens.

De Secretaris-Generaal,
Emmanuel Thiebauld.

De Voorzitter,
Théo Collignon.

MEDEDELINGEN

VLAAMS RECHTSGENOOTSCAP LEUVEN

(Vereniging van de Oud-Studenten
aan de Rechtsfaculteit te Leuven)

Het Vlaams Rechtsgenootschap zond aan zijn leden het hieronderstaand rondschriven :

Waarde Heer en geacht medelid,

Op Zondag 15 Juni e.k., te 11 u., zal het Vlaams Rechtsgenootschap zijn jaarlijkse vergadering houden te Leuven, in zijn lokaal (ingang langs het Pauscollege, Hogeschoolplein).

Onder het voorzitterschap van de Heer J. de Necker, voorzitter van de Rechtbank van eerste aanleg te Kortrijk, zal een bespreking over de **HERVORMING VAN HET HUWELIJKSGOEDERENRECHT** worden ingeleid door de Heren Notarissen Jean De Vroe en Jules Beuckelaers, uit Antwerpen.

Te 13 u. zal het traditioneel banket opgediend worden in het restaurant « Maison des Brasseurs » (Fochplein). De inschrijvingsprijs voor het banket bedraagt 140 fr. (dienst inbegrepen, geen drank) : te storten op P.C.R. 132833 vóór 5 Juni e.k.

Er is gelegenheid tot Mis horen te Leuven te 10 u., o.m. in de kerk van de EE. PP. Jezuïeten (Minderbroedersstraat) en in de St. Michielskerk (Naamse straat).

Enkele leden hebben tot op heden hun bijdrage nog niet voldaan. Het Bestuur zou hun dankbaar zijn, zo zij zonder uitstel de som van 200 fr. (100 fr.) zouden storten op P.C.R. nr. 132833 van het Vlaams Rechtsgenootschap te Leuven.

TIJDSCHRIFTEN

Advocatenblad - n° 5 van 15 Mei 1952.

Mr H. J. M. Gerlings : Hoe denkt de balie over het ontwerp-Advocatenwet? — Mr L. J. M. Nouwen : Vragen over inkomstenbelasting.

Nederlands Juristenblad - n° 21 van 24 Mei 1952.

Mr J. G. Sauveplanne : Het Brits-Noorse visserijgeschil. — Mr J. J. Boasson : Amor en de Psyche van artikel 21 Grondwet. — Mr R. Salomon : Aandelen in de naamloze vennootschappen, die in de Ver. Staten in beslag genomen zijn.

Weekblad voor Privaatrecht, Notaris-amt en Registratie - n° 4244 van 24 Mei 1952.

Mr P. W. Van der Ploeg : Het huwelijksgoederenrecht bij gebreke van huwelijksvoorwaarden in het Internationaal Privaatrecht. — H. G. Hagelen : Koopakten met lijfrentebeding.

Journal des Tribunaux - 25 mai 1952, n° 3940.

S. Sasserath : L'aveu.

Recueil général de l'Enregistrement et du Notariat - mai 1952.

Wetgeving.

Abonneert U op het Rechtskundig Weekblad